PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. liepos 9 d.*

Byloje T-282/06

Sun Chemical Group BV, įsteigta Vespe (Nyderlandai),

Siegwerk Druckfarben AG, įsteigta Zygburge (Vokietija),

Flint Group Germany GmbH, įsteigta Štutgarte (Vokietija),

atstovaujamos advokatų N. Dodoo ir K. H. Eichhorn,

ieškovės,

prieš

Europos Bendrijų Komisiją, atstovaujamą A. Whelan, S. Noë ir V. Bottka,

atsakovę,

* Proceso kalba: anglų.

palaikomą

The Apollo Group, įsteigtos Niujorke, Niujorkas (Jungtinės Valstijos),

Hexion Specialty Chemicals, Inc., įsteigtos Kolumbijoje, Ohajas (Jungtinės Valstijos),

atstovaujami baristerio I. M. Sinan ir solisitoriaus J. Uphoff,

įstojusių į bylą šalių,

dėl prašymo panaikinti 2006 m. gegužės 29 d. Komisijos sprendimą, pripažįstantį koncentraciją, kuria *Hexion Specialty Chemicals* (*The Apollo Group*) įgyja visišką *Akzo Nobel* „Dažų ir dervų“ skyriaus kontrolę, suderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimu (byla COMP/M.4071 – *Apollo/Akzo Nobel, IAR*),

EUROPOS BENDRIJŲ PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS
(antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas J. Pirrung, teisėjai N. J. Forwood ir S. Papasavvas,

posėdžio sekretorė C. Kantza, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2007 m. vasario 27 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Teisinės aplinkybės

1 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijos tarp įmonių kontrolės (OL L 24, p. 1; toliau – Susijungimų reglamentas) 2 straipsnyje, be kita ko, nustatyta:

„2. Koncentracija, kuri nesukuria ar nesustiprina dominuojančios padėties, ir dėl to nėra itin apribojama veiksminga konkurencija bendrojoje rinkoje arba didelėje jos dalyje, laikoma suderinama su bendrąja rinka.

3. Koncentracija, kuri sukuria arba sustiprina dominuojančią padėtį, ir dėl to itin apribojama veiksminga konkurencija bendrojoje rinkoje arba didelėje jos dalyje, yra laikoma nesuderinama su bendrąja rinka.“

2 Susijungimų reglamento 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „Komisija nagrinėja pranešimą, kai tik jį gauna“, o b punkte nurodoma:

„Nustačiusi, kad nors koncentracija, apie kurią pranešama, patenka į šio reglamento taikymo sritį, tačiau nekelia rimtų abejonių dėl suderinamumo su bendrąja rinka, Komisija nusprendžia neprieštarauti ir paskelbia, kad ši koncentracija yra suderinama su bendrąja rinka.

<…>“.

3 Savo analitinį požiūrį į horizontaliųjų susijungimų vertinimą Komisija pateikė Gairėse dėl horizontaliųjų susijungimų vertinimo pagal Tarybos reglamentą dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (OL 2004, C 31, p. 5, toliau – gairės).

Bylos aplinkybės

A — *Proceso ir koncentracijos šalys*

4 *Sun Chemical Group BV* (toliau – *Sun*) gamina spaustuvinius dažus, naudojamus pakavimo, komercinės ir pramoninės leidybos, pigmentų, dispersijų, saugos ir ženklų apsaugos sektoriuose. Ją netiesiogiai visiškai kontroliuoja *Dainippon Ink and*

Chemicals Inc. Bendrovėje *Sun* dirba daugiau kaip 12 000 darbuotojų, o jos pastarųjų finansinių metų apyvarta viršijo 3 mlrd. eurų. 2005 m. *Sun* Europoje nupirko apytikriai (konfidenciali informacija)[1] tonų kanifolijos dervų.

5 *Siegwerk Druckfarben AG* (toliau – *Siegwerk*) – tai pasaulinė spaustuvinių dažų gamintoja, ji specializuojasi pakuočių dažų, giliaspaudės spaudos ir rotacinės plokščiaspaudės spaudos dažų sektoriuose. Ji yra *Siegwerk* bendrovių grupės patronuojanti bendrovė. *Siegwerk* dirba maždaug 4 000 darbuotojų, o jos pastarųjų finansinių metų apyvarta sudarė apytikriai 830 mln. eurų. Europoje ji iš nepriklausomų išorės tiekėjų kasmet nuperka apytikriai (konfidenciali informacija) tonų kanifolijos dervų.

6 *Flint Group Germany GmbH* (toliau – *Flint*) yra spaudos, perdirbimo ir dažiklių pramonės tiekėja. Ji įsteigta 2005 m., susijungus *XSYS Print Solutions* ir *Flint Ink Corp*. Bendrovėje *Flint* dirba apytikriai 7 500 darbuotojų, o jos pastarųjų finansinių metų apyvarta sudarė maždaug 2,2 mlrd. eurų. Europoje *Flint* iš nepriklausomų išorės tiekėjų nuperka apytikriai (konfidenciali informacija) tonų kanifolijos dervų.

7 *Hexion Specialty Chemicals, Inc*. (toliau – *Hexion*) gamina ir parduoda įvairių rūšių termoreaktingąsias ir specialiąsias dervas, visų pirma kanifolijos dervas, angliavandenilių dervas, hibridines angliavandenilių-kanifolijos dervas, alkidines dervas, akrilo dispersijas, akrilo dervas ir kitokias dervas, pvz., amino dervas, epoksidines dervas, fenolio dervas ir poliesterio dervas. *Hexion* priklauso daugiau kaip 90 gamybos ir paskirstymo centrų 18 valstybių Šiaurės ir Pietų Amerikoje, Europoje ir Azijos Ramiojo vandenyno regione, o joje dirba apytikriai 7 000 darbuotojų.

1 Konfidencialūs duomenys neskelbiami.

8 *The Apollo Group* (toliau – *Apollo*) valdo daug investicinių fondų, kurie visame pasaulyje investuoja į įvairias veiklos rūšis. *Apollo* kontroliuoja *Hexion*.

9 *Akzo Nobel* „Dažų ir dervų“ skyrius (toliau – *Akzo*) gamina produktus daugiausia kanifolijos pagrindu, be kita ko, kanifolijos dervas, hibridines dervas ir kitus kanifolijos produktus, iš esmės skirtus spaustuviniams dažams ir klijams. Ji turi gamybos skyrius Nyderlanduose, Portugalijoje, Kinijoje, Naujojoje Zelandijoje, Argentinoje, Kanadoje ir Jungtinėse Valstijose.

B — *Produktų rinka*

10 Kanifolijos derva – tai gamtinės kilmės, iš pušų gaunama derva. Ji yra trijų rūšių: medžio derva, spygliuočių sakų derva ir talo alyvos derva. Žaliavai apdoroti naudojamas cheminis procesas, apimantis hidrinimą, esterinimą, polimerizaciją ir gryninimą. Cheminiu ar techniniu požiūriu tokias kanifolijos dervas galima skirstyti į kanifolijos muilą, rezinatus, kanifolijos esterius, modifikuotas maleino ir fumaro dervas. Kanifolijos derva yra pagrindinė sudedamoji dalis spaustuvinių dažų gamyboje. Spaustuvinius dažus gaminančios bendrovės yra labai priklausomos nuo kanifolijos dervų tiekimo ir, ieškovių teigimu, kiekvienais metais deda daug pastangų, kad užsitikrintų spaustuvinių dažų gamybai būtinas atsargas. Pačių ieškovių skaičiavimais, jos nuperka 90 % visų Europoje parduodamų dažams skirtų kanifolijos dervų. Kanifolijos dervos taip pat naudojamos kituose produktuose, kaip antai lakai, klijai, vaistai, kramtomoji guma ir muilas.

C — *Administracinė procedūra*

11 Siūloma koncentracija, t. y. bendrovei *Apollo* priklausančios *Hexion* ketinimas įsigyti Susijungimų reglamento 3 straipsnio 1 dalies b punkto prasme arba tiesiogiai, arba per visiškai kontroliuojamas dukterines bendroves visą *Akzo* kontrolę superkant vertybinius popierius ir turtą, nebuvo Bendrijos masto Susijungimų reglamento 1 straipsnio 2 ar 3 dalies prasme. 2006 m. vasario 3 d. koncentracijos šalys, žinodamos, kad koncentracija gali būti patikrinta pagal keturių valstybių narių nacionalinius susijungimų kontrolės įstatymus, kreipėsi į Komisiją, prašydamos perduoti svarstyti klausimą pagal Susijungimų reglamento 4 straipsnio 5 dalį. Kadangi nė viena valstybė narė per nustatytą laikotarpį nepareiškė nesutikimo, koncentracija buvo laikoma veikiančia Bendrijos mastu ir Komisija 2006 m. balandžio 18 d. gavo pranešimą apie siūlomą koncentraciją.

12 2006 m. balandžio 25 d. Komisija išsiuntė išsamius klausimynus dvidešimt vienam koncentracijos šalių konkurentui (toliau – konkurentų klausimynas) ir trylikai klientų (toliau – klientų klausimynas) kanifolijos dervų, angliavandenilių dervų ir hibridinių dervų rinkose. Į klausimynus reikėjo atsakyti iki 2006 m. gegužės 2 dienos. Komisija gavo 13 konkurentų ir 10 klientų atsakymus.

13 2006 m. balandžio 28 d. *Flint* pateikė savo atsakymą į klientų klausimyną. Tą pačią dieną Komisija paskelbė pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL C 102, p. 9), kuriame pakvietė suinteresuotąsias šalis ne vėliau kaip iki 2006 m. gegužės 8 d. pateikti Komisijai pastabas, kurių jos gali turėti dėl koncentracijos projekto.

14 2006 m. gegužės 4 d. *Sun*, kuriai terminas buvo pratęstas dvi dienas, pateikė savo atsakymą į klientų klausimyną. 2006 m. gegužės 10 d. *Sun* susisiekė su bylą nagrinėti

paskirtais Komisijos pareigūnais ir paliko balso pašto pranešimą, kuriame prašė surengti susitikimą, kad galima būtų aptarti ir koncentraciją, ir *Sun* atsakymą į klientų klausimyną. 2006 m. gegužės 11 d. *Sun* vienam iš bylą nagrinėti paskirtų Komisijos pareigūnų nusiuntė elektroninį laišką, kuriame nurodė esanti pasirengusi artimiausiu metu susitikti su Komisija, kad aptartų bylą.

15 2006 m. gegužės 12 d. *Siegwerk* pateikė savo atsakymą į klientų klausimyną. Tą pačią dieną *Sun* pateikė informacijos ir papildomų paaiškinimų, kodėl koncentracija jai kėlė susirūpinimą. Komisija paprašė pranešančiosios šalies pareikšti savo nuomonę dėl *Sun* pastabose iškeltų klausimų.

16 2006 m. gegužės 16 d. rašte pranešančioji šalis pateikė savo nuomonę. 2006 m. gegužės 17 d. *Sun* pateikė du atskirus dokumentus su pastabomis, kuriose nurodė, kodėl Komisija turėtų pripažinti veiklą nesuderinama su bendrąja rinka. Pateikta informacija buvo susijusi su neseniai padidintomis kainomis, pajėgumų suvaržymais rinkoje ir su koncentracijos šalių klientų sunkumais pakeisti tiekėją. Komisija paprašė pranešančiosios šalies pateikti pastabas dėl galutinių *Sun* pastabų.

17 2006 m. gegužės 18 ir 19 d. pranešančioji šalis pateikė savo pastabas trim elektroniniais laiškais.

D — *Ginčijamas sprendimas*

18 2006 m. gegužės 29 d. Komisija pagal Susijungimų reglamento 6 straipsnio 1 dalies b punktą priėmė sprendimą byloje COMP/M.4071 – *Apollo/Akzo Nobel IAR*,

kuriuo pripažino koncentraciją, apie kurią pranešta, suderinama su bendrąja rinka (toliau – ginčijamas sprendimas).

19 Ginčijamo sprendimo 10–45 konstatuojamosiose dalyse Komisija pirmiausia išnagrinėjo atitinkamas produktų ir geografinę rinkas ir tuomet 51–80 konstatuojamosiose dalyse analizavo koncentracijos padarinius konkurencijai tose rinkose.

20 Dėl atitinkamos produktų rinkos Komisija ginčijamo sprendimo 8–24 konstatuojamosiose dalyse nustatė, kad koncentracijos šalių kanifolijos dervų, angliavandenilių dervų, alkidinių dervų ir akrilo dispersijų gamybos veikla sutampa. Ji pažymėjo, kad šis sutapimas susijęs tik su dažų gamybai naudojamomis dervomis. Tiksliai neapibrėžusi atitinkamos produktų rinkos, nes manė, kad koncentracija nė pagal vieną apibrėžimą nekėlė jokių konkurencijos problemų, Komisija išnagrinėjo kiekvieną spaustuviniams dažams skirtų dervų rūšį ir nusprendė, kad visos spaustuviniams dažams skirtos kanifolijos dervos priklauso tai pačiai produktų rinkai.

21 Dėl atitinkamos geografinės rinkos Komisija ginčijamo sprendimo 35–38 konstatuojamosiose dalyse nusprendė, kad ji apėmė mažiausiai Europos ekonominę erdvę (EEE), tačiau gali būti ir pasaulinė. Ji nepateikė tikslaus apibrėžimo, pažymėjusi, kad galutinis įvertinimas nesikeistų, nepaisant to, ar rinką reikėtų apibrėžti kaip apimančią tik EEE, ar kaip pasaulinę.

22 Kalbant apie koncentracijos padarinių EEE spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų rinkai vertinimą, ginčijamo sprendimo 51 ir 53 konstatuojamosiose dalyse

Komisija įvertino koncentracijos šalių ir jų konkurentų užimamos rinkos dalis šioje rinkoje 2005 m.: *Hexion* – 10–20 %, *Akzo Nobel IAR* – 20–30 % (t. y. 30–50 % bendrai užimama rinkos dalis), *Arizona* – 10–20 %, *Cray Valley* – 10–20 %, *Respol* – 0–10 %, DRT – 0–10 %, *Euro-Yser* – 0–10 %, *Kraemer* – <5%, *Westvaco* – <5%, kiti – 0–10%. Pasaulinės kanifolijos dervų rinkos lygmeniu Komisija apskaičiavo, kad koncentracijos šalių bendrai užimama rinkos dalis dėl didelio naujų rinkos dalyvių skaičiaus sudarytų 20–30 %.

23 Dėl antikonkurencinių padarinių toje rinkoje Komisija visų pirma 59 konstatuojamojoje dalyje nurodė, kad vienuolika iš trylikos koncentracijos šalių konkurentų manė, jog sandoris neturės tokių padarinių, tačiau maždaug pusė rinkos tyrime dalyvavusių klientų nurodė, kad rinkos dalyvių skaičiaus sumažėjimas ir palyginti didelė susijungusio subjekto rinkos dalis gali lemti kainų padidėjimą ir apriboti produktų vystymą.

24 Toliau 60 konstatuojamojoje dalyje pažymima, jog rinkos tyrimas patvirtino, kad daugeliui klientų reikia konkrečių rūšių kanifolijos dervų ir kad kartais derva klientui gaminama pagal užsakymą, o jo įvykdymas gali trukti keletą mėnesių. Komisijos teigimu, tai rodo, kad nagrinėjamoje rinkoje parduodami produktai nebuvo vienarūšiai ir kad rinkoje, kurioje nėra rinkos dalių simetrijos, buvo daug gamintojų. 60 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodoma, kad apie 30 % gamintojų išreiškė susirūpinimą didėjančia kitų ne EEE (pvz., Kinijos *Arez*) gamintojų įtaka. Todėl Komisija manė, kad iš esmės mažai tikėtina, jog ši koncentracija galėtų nulemti koordinuojamą antikonkurencinį elgesį. Tačiau Komisija nurodė: kadangi susijungime dalyvavo du stambūs rinkos dalyviai, koncentracija galėjo turėti antikonkurencinių padarinių šiai rinkai dėl vienašališko susijungiančių įmonių elgesio.

25 Ginčijamo sprendimo 62–65 konstatuojamosiose dalyse Komisija pirmiausia išnagrinėjo gamybos pajėgumus ir pažymėjo, kad, remiantis rinkos tyrimo rezultatais, rinkoje nebuvo pajėgumų suvaržymų. 64 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, jog atsižvelgiant į tai, kad EEE rinkoje pagaminama apytikriai 144 000 tonų spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų, rinkos tyrime dalyvavusių gamintojų (*Arizona*, *Cray Valley*, *Respol*, *Kraemer*, *Megara*, *Union Resinera* ir *Eastman*) neišnaudojo 28 200 tonas gamybos pajėgumų, o tai sudaro 19,5 % visos rinkoje pagaminamos produkcijos. Remiantis ginčijamu sprendimu, jei šalių pateikti vertinimai apie kitus gamintojus (įskaitant DRT ir *Euro-Yser*) yra teisingi, neišnaudoti pajėgumai sudarytų 41 % visos rinkoje pagaminamos produkcijos. 65 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad rinkos tyrimas patvirtino, ir daugelis klientų pripažino, jog rinkoje buvo pajėgumų perteklius.

26 Tuomet ginčijamo sprendimo 66 ir 67 konstatuojamosiose dalyse nagrinėjamas vieno kliento išreikštas susirūpinimas, susijęs su *Akzo* ir *Hexion* kanifolijos dervų kainų padidinimu ir tiekimo problemomis rugsėjo–gruodžio mėn., kai sezoninė kanifolijos dervų paklausa didžiausia, ir dėl to tais mėnesiais atsirandančiais pasiūlos suvaržymais. Šiuo atžvilgiu 67 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, jog koncentracijos šalių pateikti įrodymai patvirtina, kad nurodytas tiekimo problemas sukelia ne antikonkurencinė padėtis atitinkamoje rinkoje. Pirma, tas problemas veikiau sukėlė per pastaruosius metus itin padidėjusios žaliavų, kaip antai neapdorota nafta, spygliuočių sakų derva ir talo alyvos derva, kurios yra pagrindinės kanifolijos dervų gamybai, kainos (spygliuočių sakų dervos kaina, kuri 2004 m. sausio mėn. buvo 500 JAV dolerių už toną, iki ginčijamo sprendimo dienos išaugo iki maždaug 1 250 JAV dolerių už toną). Antra, pabrėžta, jog turima informacija apie minėtas tiekimo problemas, atrodo, patvirtina, kad jos atsirado konkrečiam tiekėjui susidūrus su techninėmis proble-

momis arba dėl laikinai sustabdytos gamybos vykdant numatytus priežiūros darbus, o ne dėl bendro gamybos pajėgumų trūkumo visoje rinkoje nagrinėjamu laikotarpiu. Be to, paaiškėjo, kad nagrinėjamas klientas galėjo susirasti alternatyvių tiekimo šaltinių, kurie sušvelnintų to netikėto trūkumo poveikį.

27 Ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje patvirtinama, kad atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, atrodo tikėtina, jog bet kokį susijungusio subjekto mėginimą vienašališkai padidinti kainas galėjo sužlugdyti šiuo metu rinkoje veikiantys tokie dideli konkurentai, kaip antai *Arizona*, *Cray Valley*, *Respol*, taip pat kiti mažesni gamintojai, turintys ir neišnaudotų pajėgumų, ir techninių žinių, reikalingų pasipriešinti bet kokiam antikonkurenciniam elgesiui.

28 Ginčijamo sprendimo 69–71 konstatuojamosiose dalyse Komisija nagrinėja galimą dažų gamintojų kompensacinės pirkėjo įtakos panaudojimą prieš dervų gamintojus. 69 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad koncentracijos šalys nurodė, jog jų klientai gali daryti įtaką kainoms ir kad kai kurie jų, patys gaminantys savo poreikiams tenkinti skirtas kanifolijos dervas, sėkmingai drausmina savo tiekėjus. Dėl kai kurių dažų gamintojų, gaminančių savo poreikiams tenkinti skirtas kanifolijos dervas, turimos įtakos ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad, šalių skaičiavimais, nemažą savo poreikiams skirtą gamybą vykdo trys stambūs klientai: *Flint* ir *Siegwerk*, kurių gamybos pajėgumai atitinkamai yra maždaug 25 000 t ir 12 000 t, ir *Huber*, kuri neseniai įsigijo *Micro Inks* ir pranešė tiekėjams, kad ims pirkti iš savo dukterinės bendrovės. Ginčijamo sprendimo 70 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad tyrimas parodė, jog apskritai kanifolijos dervų gamintojų pardavimas sukoncentruotas į du ar tris stambius klientus, o pardavimas penkiems stambiausiems dažų gamintojams sudaro apytikriai 80–90 % *Hexion* ir 90–100 % *Akzo* parduodamų spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų, hibridinių dervų ir angliavandenilių dervų. Be to, pardavimas dviem pagrindiniams klientams atitinkamai sudarė 50–60 % ir 70–80% minėtų dviejų bendrovių parduodamų spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų, hibridinių dervų ir angliavandenilių dervų.

Todėl ginčijamo sprendimo 71 konstatuojamojoje dalyje Komisija pateikia vertinimą, kad didelė šalių priklausomybė nuo kelių stambių klientų ir kitų gamintojų galėjimas aprūpinti šiuos klientus yra reikšmingi veiksniai, atgrasantys nuo galimo vienašališko antikonkurencinio elgesio.

29 Ginčijamo sprendimo 72 konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada, kad, atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siūloma koncentracija nekelia konkurencijos problemų spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų rinkoje.

Procedūra

30 Ši byla buvo pradėta ieškovių pareiškimu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2006 m. spalio 9 dieną.

31 Tą pačią dieną pateiktu atskiru dokumentu ieškovės prašė taikyti pagreitintą procedūrą pagal Pirmosios instancijos teismo procedūros reglamento 76a straipsnį.

32 Dokumentu, kurį Pirmosios instancijos teismo kanceliarija gavo 2006 m. spalio 31 d., *Apollo* ir *Hexion* paprašė leisti įstoti į bylą Komisijos pusėje.

33 Tą pačią dieną Komisija pateikė savo pastabas dėl prašymo taikyti pagreitintą procedūrą, kuriose nurodė, kad tam, jog galėtų pasinaudoti teise į gynybą, ji turėtų remtis koncentracijos šalių ir trečiųjų asmenų pateikta konfidencialia informacija ir dokumentais.

34 Tą pačią dieną Pirmosios instancijos teismo kanceliarijai pateiktu atskiru dokumentu Komisija paprašė taikyti proceso organizavimo priemones pagal Procedūros reglamento 64 straipsnio 4 dalį.

35 Pritaikius proceso organizavimo priemones ieškovės, Komisija ir į bylą įstojusios šalys 2006 m. lapkričio 8 d. dalyvavo neformaliame susitikime su trimis Pirmosios instancijos teismo antrosios kolegijos, kuriai paskirta nagrinėti bylą, teisėjais, kad išnagrinėtų pagreitintos procedūros taikymo galimybę. Šiame susitikime ieškovės nurodė, kad, atsižvelgiant į pagreitintos procedūros suvaržymus, jos neketino ginčyti ginčijamame sprendime pateikto rinkos apibrėžimo.

36 2006 m. lapkričio 14 d. Pirmosios instancijos teismo antroji kolegija nusprendė patenkinti prašymą taikyti pagreitintą procedūrą.

37 2006 m. lapkričio 16 d. Pirmosios instancijos teismo antroji kolegija pritaikė proceso organizavimo priemones, susijusias su konfidencialios informacijos ar dokumentų pateikimu kaip įrodymų šioje byloje.

38 2006 m. lapkričio 17 d. Pirmosios instancijos teismo antrosios kolegijos pirmininko nutartimi, išklausius pagrindinių šalių nuomones, *Apollo* ir *Hexion* buvo leista įstoti į bylą Komisijos pusėje ir pateikti įstojimo į bylą paaiškinimą. Jos tai padarė 2006 m. gruodžio 8 dieną.

39 Išklausęs teisėjo pranešėjo pranešimą, Pirmosios instancijos teismas nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones, raštu pateikė šalims klausimus ir paprašė į juos atsakyti žodžiu per posėdį.

40 Šalių atsiliepimai ir jų atsakymai į Pirmosios instancijos teismo žodžiu ir raštu pateiktus klausimus buvo išklausyti 2007 m. vasario 27 d. posėdyje.

41 Per posėdį Komisija Pirmosios instancijos teismo nariams ir kitoms šalims pateikė naują nekonfidencialų dokumentą. Išklausius šalių nuomones, sprendimas dėl šio dokumento priimtinumo, kaip įrodymo, buvo atidėtas. Pirmosios instancijos teismas nusprendė nepridėti šio dokumento prie bylos.

Šalių reikalavimai

42 Ieškovės Pirmosios instancijos teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

43 Komisija Pirmosios instancijos teismo prašo:

— pripažinti ieškinį nepriimtinu *Siegwerk* ir *Flint* atžvilgiu,

— atmesti likusią ieškinio dalį,

— priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

44 Į bylą įstojusios šalys Pirmosios instancijos teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— nurodyti ieškovėms padengti savo ir į bylą įstojusių šalių bylinėjimosi išlaidas.

Teisė

A — *Dėl ieškinio priimtinumo*

1. *Šalių argumentai*

45 Komisija teigia, kad ginčijamas sprendimas nėra konkrečiai susijęs su *Siegwerk* ir *Flint*. Tai, ar sprendimas, kuriuo koncentracija pripažįstama suderinama su bendrąja rinka, yra konkrečiai susijęs su trečiuoju asmeniu, priklauso, pirma, nuo to asmens aktyvaus dalyvavimo administracinėje procedūroje, ir, antra, nuo sprendimo poveikio to asmens padėčiai rinkoje. Vien dalyvavimo administracinėje procedūroje

nepakanka, nes susijungimų kontrolei būtini reguliarūs kontaktai su daugeliu įmonių. Tik aktyvus dalyvavimas administracinėje procedūroje yra veiksnys, į kurį reguliariai atsižvelgiama nustatant (kartu su kitomis konkrečiomis aplinkybėmis) ieškinio priimtinumą, visų pirma, jei tas aktyvus dalyvavimas turėjo įtakos procedūros eigai ir ginčijamo sprendimo turiniui.

46 Tačiau šioje byloje *Siegwerk* ir *Flint* dalyvavimas administracinėje procedūroje apsiribojo tik atsakymų į Komisijos klientų klausimyną pateikimu, o tie atsakymai yra glausti ir bendri. Jų ribotas dalyvavimas neturėjo jokio konkretaus poveikio procedūros eigai ar ginčijamo sprendimo turiniui. Todėl jų dalyvavimo administracinėje procedūroje negalima laikyti aktyviu. Ieškinyje nenurodoma jokių kitų aplinkybių, kurios išskirtų tas dvi įmones iš kitų koncentracijos šalių klientų. Koncentracija turi *Siegwerk* ir *Flint* padėčiai rinkoje tokios pat įtakos, kaip ir bet kurio kito kanifolijos dervų pirkėjo padėčiai.

47 Komisijos teigimu, šioje byloje nėra jokios pagrįstos priežasties leisti *Siegwerk* ir *Flint* būti bylos šalimis nagrinėjant ieškinį, kurio jos pačios nebūtų galėjusios pareikšti. Ieškinys daugiausia susijęs su *Siegwerk* pareiškimais jos atsakymuose į Komisijos klientų klausimyną dėl žaliavų prieinamumo ir nei *Sun*, nei *Flint* per administracinę procedūrą nekėlė šio klausimo. Tai, kad atitinkamuose ieškovių atsakymuose nėra nuoseklumo, yra kita priežastis atskirai vertinti kiekvienos šalies teisę pareikšti ieškinį.

48 Ieškovės mano, kad ginčijamas sprendimas yra tiesiogiai ir konkrečiai su jomis susijęs, nes jis turės įtakos jų veiklai ir visų pirma jų tiekimo sąlygoms, nes kanifolijos dervos yra itin svarbi jų gamybos dalis ir sudaro didelę galutinio produkto kainos dalį. Be to, prieš koncentraciją ieškovės buvo pagrindinės *Hexion* ir *Akzo* klientės, jos

yra pagrindinės kanifolijos dervų pirkėjos dažų pramonėje ir kartu nuperka maždaug 90 % visų EEE nuperkamų kanifolijos dervų. Ieškovės taip pat mano, kad kiekviena iš jų aktyviai dalyvavo administracinėje procedūroje.

2. *Pirmosios instancijos teismo vertinimas*

49 Iš pradžių reikia pažymėti, kad Komisija neginčija *Sun* teisės pareikšti ieškinį. Kadangi *Sun* aktyviai dalyvavo administracinėje procedūroje, jos ieškinio priimtinumas nekelia jokių abejonių.

50 Pagal teismų praktiką, kuri dabar jau nusistovėjusi, kai kalbama apie vieną ir tą patį ieškinį, nereikia nagrinėti, ar kiti ieškovai turi teisę pareikšti ieškinį (1993 m. kovo 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *CIRFS ir kt. prieš Komisiją*, C-313/90, Rink. p. I-1125, 31 punktas ir 2003 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Verband der freien Rohrwerke ir kt. prieš Komisiją*, T-374/00, Rink. p. II-2275, 57 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 1995 m. liepos 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AITEC ir kt. prieš Komisiją*, T-447/93–T-449/93, Rink. p. II-1971, 82 punktą).

51 Nė vienas iš Komisijos šioje byloje nurodytų aspektų nesuteikia Pirmosios instancijos teismui pagrįstos priežasties nukrypti nuo šios teismų praktikos. Kai kuriose bylose Pirmosios instancijos teismas iš tiesų diferencijavo ieškovus atsižvelgiant į ieškinio priimtinumą (2002 m. kovo 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Shaw ir Falla prieš Komisiją*, T-131/99, Rink. p. II-2023, 12 punktas ir 2005 m. kovo 10 d. Nutarties *Gruppo ormeggiatori del porto di Venezia ir kt. prieš Komisiją*, T-228/00, T-229/00, T-242/00, T-243/00, T-245/00–T-248/00, T-250/00, T-252/00, T-256/00–T-259/00, T-265/00, T-267/00, T-268/00, T-271/00, T-274/00–T-276/00,

T-281/00, T-287/00 ir T-296/00, Rink. p. II-787, 38 ir 45 punktai). Tačiau tose bylose, kaip ir pirmesniame punkte nurodytoje teismų praktikoje, skirtumai buvo grindžiami proceso ekonomijos sumetimais.

52 Komisijos šioje byloje siūlomas nagrinėjimas neatitinka šių sumetimų, nes net jei atskirai išnagrinėjus *Flint* ir *Siegwerk* ieškinio priimtinumą paaiškėtų, kad nė viena iš jų neturi teisės pareikšti ieškinį, Pirmosios instancijos teismas vis tiek privalėtų išnagrinėti visą ieškinį. Tokiu atveju Pirmosios instancijos teismas negalėtų išvengti *Flint* bei *Siegwerk* pareiškimų nagrinėjimo. Kadangi tie pareiškimai buvo pateikti Komisijos vertinimui per administracinę procedūrą, į juos bet kuriuo atveju reikia atsižvelgti šioje byloje, ir Pirmosios instancijos teismo vertinimas turėtų apimti visus nagrinėjant šį ieškinį nurodytus ieškinio pagrindus ir argumentus.

53 Todėl proceso ekonomijos sumetimais nereikia atskirai nagrinėti klausimo dėl *Flint* ir *Siegwerk* pareikšto ieškinio priimtinumo.

B — *Dėl ieškinio esmės*

54 Siekdamos pagrįsti savo ieškinį, ieškovės pateikia du ieškinio pagrindus. Pirmuoju teigiama, kad Komisija nesilaikė gairių, ir, antra, kad ji padarė faktinių ir vertinimo klaidų. Kaip antrąjį ieškinio pagrindą ieškovės taip pat iš esmės nurodo nepakankamą motyvavimą.

1. *Pirminės pastabos*

55 Reikia priminti, kad Komisijai yra privalomi pranešimai, kuriuos ji priima koncentracijų kontrolės srityje, jei jais nenukrypstama nuo Sutarties normų ir Susijungimų reglamento (2003 m. balandžio 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimų *BaByliss prieš Komisiją*, T-114/02, Rink. p. II-1279, 143 punktas ir *Royal Philips Electronics prieš Komisiją*, T-119/02, Rink. p. II-1433, 242 punktas).

56 Iš gairių 5 punkto aišku, kad jose aprašomas analitinis požiūris, kuriuo Komisija ketina vadovautis vertindama horizontaliuosius susijungimus ir kurį ji taiko konkretiems kiekvienos bylos faktams ir aplinkybėms. 13 punkte nurodyta, kad nenustatomas joks „kontrolinis sąrašas“, mechaniškai taikytinas kiekvienoje byloje, o konkurencinė analizė konkrečioje byloje turi būti grindžiama bendru numatomo susijungimo padarinių įvertinimu, atsižvelgiant į atitinkamus veiksnius ir sąlygas. Tame pat punkte nurodyta, kad „ne visi elementai visada yra svarbūs kiekvienam horizontaliajam susijungimui, gali būti, jog ne visus bylos elementus reikės vienodai išsamiai vertinti“.

57 Iš to išplaukia, kad gairėse nereikalaujama visais atvejais nagrinėti visų jose nurodytų veiksnių, o Komisija turi diskreciją, leidžiančią jai atsižvelgti arba neatsižvelgti į tam tikrus veiksnius (pagal analogiją žr. 2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 553 punktą).

58 Be to, iš pareigos motyvuoti negalima daryti išvados, kad Komisija privalo nurodyti visas savo teisinių ir faktinių aplinkybių, galbūt susijusių su koncentracija, apie kurią buvo pranešta, ir (arba) nurodytų per administracinę procedūrą, vertinimo motyvus. Reikalavimas motyvuoti veikiau turi atitikti ginčijamo akto pobūdį ir priklauso nuo kiekvienos bylos aplinkybių, visų pirma teisės akto turinio, nurodytų motyvų

pobūdžio bei asmenų, kuriems skirtas šis aktas, arba kitų su juo tiesiogiai ir konkrečiai susijusių asmenų galimą suinteresuotumą gauti paaiškinimus. Todėl nors motyvavimas turi aiškiai bei nedviprasmiškai nurodyti institucijos, teisės akto rengėjos, argumentus tam, kad suinteresuotieji asmenys galėtų žinoti priimtos priemonės pagrindimą, o kompetentingas teismas – vykdyti jo kontrolę, Komisija nelaikoma neįvykdžiusia savo pareigos nurodyti motyvų, jeigu ji sprendime nenurodo konkrečių motyvų dėl kai kurių koncentracijos aspektų, kurie jai atrodo akivaizdžiai nereikšmingi, nesvarbūs arba turintys tik aiškiai šalutinės svarbos vertinant koncentraciją (šio sprendimo 50 punkte minėto sprendimo *Verband der freien Rohrwerke ir kt. prieš Komisiją* 184–186 punktai).

59 Taip pat reikėtų pažymėti, kad Bendrijos institucijų aktams nustatyta galiojimo prezumpcija (1994 m. birželio 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš BASF ir kt.*, C-137/92 P, Rink. p. I-2555, 48 punktas ir 2004 m. rugsėjo 28 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *MCI prieš Komisiją*, T-310/00, Rink. p. II-3253, 55 punktas) ir kad individualaus ginčijamo akto teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į akto priėmimo metu egzistavusias faktines ir teisines aplinkybes. Todėl ginčijamo sprendimo teisėtumas turi būti vertinamas pagal jo priėmimo dieną egzistavusias, o ne paskui atsiradusias faktines aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2006 m. liepos 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *easyJet prieš Komisiją*, T-177/04, Rink. p. II-1931, 203 ir 204 punktus).

60 Galiausiai, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, Bendrijos teismo vykdoma įgyvendinant Susijungimų reglamentu suteiktą diskreciją Komisijos atliktų sudėtingų ekonominių vertinimų kontrolė turi apsiriboti patikrinimu, ar laikytasi procedūrinių ir motyvavimo taisyklių, ar faktinės aplinkybės yra tikslios, ar nėra akivaizdžios vertinimo klaidos ir piktnaudžiavimo įgaliojimais (2003 m. balandžio 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Petrolessence ir SG2R prieš Komisiją*, T-342/00, Rink. p. II-1161, 101 punktas; 2005 m. rugsėjo 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *EDP prieš Komisiją*, T-87/05, Rink. p. II-3745, 151 punktas ir šio sprendimo 59 punkte minėto sprendimo *easyJet prieš Komisiją* 44 punktas). Šiuo atžvilgiu reikia turėti omenyje, kad Bendrijos teismas turi patikrinti ne tik pateiktų įrodymų faktinį teisingumą, jų patikimumą ir nuoseklumą, bet ir tai, ar šiuos įrodymus sudaro

visi svarbūs duomenys, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant sudėtingą situaciją, ir ar jie gali pagrįsti jais remiantis padarytas išvadas (2005 m. vasario 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Tetra Laval*, C-12/03 P, Rink. p. I-987, 39 punktas).

61 Iš to, kas nurodyta pirmiau, aišku, kad Pirmosios instancijos teismo atliekama ginčijamo sprendimo teisminė kontrolė negali apsiriboti tik patikrinimu, ar Komisija atsižvelgė į veiksnius, kurie gairėse įvardyti kaip svarbūs vertinant koncentracijos padarinius konkurencijai. Atlikdamas tokią kontrolę Pirmosios instancijos teismas taip pat turi įvertinti, ar Komisijos galbūt neatlikti veiksmai gali paneigti jos išvadą, kad tokia koncentracija nekelia rimtų abejonių dėl jos suderinamumo su bendrąja rinka (šiuo klausimu žr. 2005 m. gruodžio 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *General Electric prieš Komisiją*, T-210/01, Rink. p. II-5575, 42–44 ir 48 punktus).

2. *Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusiu su tuo, kad Komisija nesilaikė gairių*

62 Pirmasis ieškinio pagrindas padalytas į tris dalis, susijusias atitinkamai su rinkos dalimis bei koncentracijos lygiais, nekoordinuojamais koncentracijos padariniais ir koordinuojamais koncentracijos padariniais. Prieš nagrinėjant pirmąją šio ieškinio pagrindo dalį, reikėtų išnagrinėti jo antrąją ir trečiąją dalis.

a) Dėl antrosios dalies, susijusios su tuo, kad Komisija nesilaikė nekoordinuojamiems koncentracijos padariniams skirtų gairių nuostatų

63 Antra savo pirmojo ieškinio pagrindo dalimi, susijusia su nekoordinuojamais nagrinėjamos koncentracijos padariniais, ieškovės pateikia penkis kaltinimus, susijusius,

pirma, su koncentracijos šalių priskyrimu artimoms konkurentėms, antra, su Komisijos nurodytų alternatyvių tiekėjų tikėtinumu, trečia, su koncentracijos šalių klientų galimybe pakeisti tiekėją, ketvirta, su egzistuojančiais rinkos pajėgumais, ir, penkta, su susijungusio subjekto gebėjimu trukdyti konkurentų plėtrai.

64 Šiuo atžvilgiu reikia priminti pagrindinius ginčijamame sprendime dėl nekoordinuojamų padarinių Komisijos pateiktų motyvų elementus. Savo išvadą, kad siūloma koncentracija nekelia konkurencijos problemų, Komisija grindė keturiais kriterijais. Pirma, ji konstatavo, kad konkurentai *Arizona*, *Cray Valley*, *Respol* ir kiti mažesni gamintojai turėjo perteklinių pajėgumų. Antra, ji laikėsi nuomonės, kad kainų padidėjimą ir tiekimo problemas kliento nurodytu didžiausios paklausos laikotarpiu, remiantis pateiktais įrodymais, nulėmė žaliavų kainų padidėjimas ir laikinos vieno gamintojo techninės problemos. Trečia, Komisija laikėsi nuomonės, kad *Arizona*, *Cray Valley*, *Respol* ir kiti mažesni gamintojai turėjo ir pajėgumų, ir žinių, leidusių jiems pasipriešinti antikonkurenciniam susijungusio subjekto elgesiui. Ketvirta, ji nurodė, kad susijungusio subjekto klientai galės pasinaudoti kompensacine pirkėjo įtaka, nes yra pakankamai stambūs, kai kurie iš jų (įskaitant *Flint* ir *Siegwerk*) patys gaminasi kanifolijos dervas, kiti klientai (*Huber*) – integruoti į kanifolijos dervų gamybą, o kanifolijos dervų gamintojų pardavimas priklauso nuo dviejų ar trijų stambių klientų.

Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė koncentracijos šalių konkurencinio ryšio artumui skirtų gairių nuostatų

— Šalių argumentai

65 Ieškovės teigia, kad Komisija turėjo išnagrinėti, ar koncentracijos šalys buvo artimos konkurentės, ar praeityje jos konkuravo ir ar koncentracija pašalintų reikšmingą

konkurencinę jėgą. Ieškovės tai pažymi atsakymuose į klientų klausimyną, pirmiausia nurodžiusios, kad *Hexion* ir *Akzo* buvo pagrindinės jų tiekėjos. Antra, jos tvirtino, kad stambioms spaustuvinių dažų gamintojoms šios dvi įmonės neišvengiamai buvo pirmo ir antro pasirinkimo tiekėjos, nes jos pajėgesnės tiekti didesniais kiekiais nei jų konkurentės. Trečia, dėl spaustuvinių dažų gamybai naudojamų tam tikrų kategorijų kanifolijos dervų jos teigia, kad koncentracijos šalys turėjo itin konfidencialios praktinės patirties ir buvo vienintelės, galinčios gauti žaliavų ir klientų, būtinų tam, kad būtų galima vystyti šias tam tikrų rūšių dervas.

66 Ieškovės tvirtina, kad Komisija neatsižvelgė į jų pastabas ir neišnagrinėjo, ar koncentracijos šalys buvo artimos konkurentės gairių prasme ir ar po koncentracijos sumažėjus konkurencijai, kainos padidėtų, nepaisant to, kad dviejų koncentracijos šalių veikla sutapo. Ieškovės pažymi, kad juo didesnis koncentracijos šalių produktų pakeičiamumo laipsnis, įskaitant jų techninius gebėjimus ir atitinkamus jų gamyklų gamybos pajėgumus, juo labiau tikėtina, kad po koncentracijos jos labai padidins savo kainas. *Hexion* ir *Akzo* apimantis susijungęs subjektas, atsižvelgiant į jo dydį ir turimus gamybos pajėgumus, tapo neišvengiamu ieškovių tiekimo partneriu, galinčiu veikti visiškai nepriklausomai nuo visų kitų rinkos dalyvių, įskaitant klientus.

67 Komisija atsako, kad koncentracijos šalių priskyrimas pagrindinėms tiekėjoms neįrodo, kad jos buvo artimos konkurentės gairių prasme. Ieškovės (nenurodžiusios pirmenybės), kiti klientai ir konkurentai prie stambių tiekėjų priskyrė mažiausiai dar tris kitus tiekėjus. Kadangi *Arizona* ir *Cray Valley* turi (*konfidencialu*) % rinkos dalį, o septyni iš aštuonių gamintojų nurodė galėję nesunkiai pagaminti visų rūšių kanifolijos dervas, ieškovės nepakankamai pagrindė savo argumentą, kad susijungusio subjekto konkurentai negalės investuoti į potencialiai pelningą naujų rūšių dervų

plėtrą. Ieškovės taip pat nepateikė savo produktų asortimento ar konkurencinių strategijų artumo įrodymų.

68 Į bylą įstojusios šalys priduria, jog Komisijos išvada ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje, kad kiti gamintojai gali pasipriešinti bet kokiems susijungusio subjekto mėginimams vienašališkai padidinti kainas, neabejotinai reiškia, kad koncentracijos šalių produktai nėra tarpusavyje pakeičiami labiau už koncentracijos šalių ir jų konkurentų produktus.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

69 Preliminariai reikėtų pažymėti, kad ginčijamame sprendime nėra aiškiai išnagrinėta, ar koncentracijos šalys buvo artimos konkurentės. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad, remiantis gairių 28 punktu, šis artimumas vertinamas pagal šalių produktų tarpusavio pakeičiamumo laipsnį. Tame pat punkte paaiškinama, kad pakeičiamumo laipsnį gali rodyti, be kita ko, ta aplinkybė, kad daug klientų laiko koncentracijos šalis savo pirmo ir antro pasirinkimo tiekėjomis, kad koncentracijos šalių varžymasis buvo svarbus konkurencijos rinkoje šaltinis ir kad jų konkurentai gamina produktus, kurie nėra artimi koncentracijos šalių gaminamų produktų pakaitalai.

70 Todėl reikia patikrinti, ar Komisija nesilaikė gairių neišnagrinėjusi, ar koncentracijos šalys buvo artimos konkurentės.

71 Visų pirma, kalbant apie ieškovių argumentą, kad jos pranešė Komisijai apie tai, jog koncentracijos šalys buvo pagrindinės jų tiekėjos, iš bylos medžiagos akivaizdu, kad ieškovės taip pat nurodė *Arizona*, *Cray Valley* ir *Respol* kaip savo pagrindines tiekėjas, o kiti klientai į tą sąrašą įtraukė *Arez*, *Westvaco*, *Resinall* ir DRT (atsakymai į 35 ir 36 klientų klausimyno klausimus). Be to, iš ieškovių tik *Siegwerk* aiškiai nurodė, kad koncentracijos šalys buvo jos pagrindinės tiekėjos, o *Flint* ir *Sun* niekaip neskirstė savo pagrindinių tiekėjų. Iš kitų klientų tik du nurodė koncentracijos šalis kaip savo pirmo ir antro pasirinkimo tiekėjas (*Ciba Specialty Chemicals* nurodo *Hexion* bei *Akzo*, o *Van Son – Hexion*), tačiau nė viena iš jų konkrečiai nenurodė, ar tai taikoma kanifolijos dervų atvejui. Kiti klientai apskritai nepateikė jokio skirstymo. Be to, *Huber* pažymi, kad *Hexion* prarado rinkos dalį, *Van Son* nurodo, kad *Akzo* prarado rinkos dalį, o *Epple Druckfarben* tvirtina, kad abi koncentracijos šalys prarado rinkos dalis.

72 Atsižvelgiant į visus šiuos atsakymus reikia daryti išvadą, kad ieškovių ir kitų klientų tvirtinimai, jog koncentracijos šalys prieš koncentraciją buvo pagrindinės jų tiekėjos, nerodo, kad daugelis klientų laikė koncentracijos šalis savo pirmo ir antro pasirinkimo tiekėjomis gairių 28 punkto prasme (žr. šio sprendimo 69 punktą). Todėl, priešingai nei teigia ieškovės, šie tvirtinimai nepagrindžia jų argumento, kad koncentracijos šalys yra artimos konkurentės gairių prasme.

73 Antra, kalbant apie argumentą, kad koncentracijos šalys neišvengiamai yra stambių spaustuvinių dažų gamintojų tiekėjos, nes gali geriau nei jų konkurentai užtikrinti tiekimą reikalingais dideliais kiekiais, reikia turėti omenyje, kad *Flint* ir *Sun* savo atsakymuose į 40 ir 45 (*Flint*) bei 42 (*Sun*) klientų klausimyno klausimus nurodė kanifolijos dervų kiekius, kuriuos tie gamintojai gali užtikrinti. Iš administracinės bylos medžiagos matyti, kad trys iš koncentracijos šalių konkurenčių teigia, jog kiekiai yra dideli dėl to, kad keletas klientų turi didelių suvestinių poreikių ir nuperka

90 % spaustuviniams dažams skirtų dervų (*Neville*, *Cray Valley* ir *Respol* atsakymai į konkurentų klausimyno 40 klausimą).

74 Tačiau iš administracinės bylos medžiagos taip pat matyti, kad ieškovės įsigyja atsargų ir iš mažesnių gamintojų, kaip antai *Megara* ir *Kraemer* (*Megara* ir *Kraemer* atsakymai į konkurentų klausimyno 48 klausimą). Ši aplinkybė rodo, kad mažesni koncentracijos šalių konkurentai gali patenkinti bent jau ieškovių turimą tam tikrų rūšių kanifolijos dervų poreikį. Šiuo atžvilgiu iš ginčijamo sprendimo matyti, kad mažesnės įmonės kartu turi rinkos dalį, kuri nėra nedidelė (Komisijos teigimu, maždaug 21 %) ir kad jos turi perteklinių pajėgumų. Be to, *Arizona*, *Cray Valley* ir *Respol* rinkos dalys rodo, kad jos gali tiekti bet kokiais reikiamais kiekiais. Taip pat iš bylos medžiagos aišku, kad jos irgi turi daug perteklinių pajėgumų. Du iš klientų, atsakiusių į klientų klausimyno 35 klausimą, apibūdino *Arez* kaip vieną iš pagrindinių savo tiekėjų, o Komisija ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje nurodo didėjančią *Arez* įtaką rinkoje. Galiausiai ta aplinkybė, kad kiti klientai nurodė *Westvaco*, *Resinall* ir *DRT* (mažesni tiekėjai) kaip pagrindinius savo tiekėjus, rodo, kad ieškovių nurodytas didelių kiekių poreikis nebūdingas visai rinkoje egzistuojančiai paklausai.

75 Atsižvelgiant į visus šiuos atsakymus, reikia pripažinti, kad ieškovių ir kai kurių konkurentų teiginys, jog ieškovėms reikia didelių kiekių, neįrodo, kad konkurentų produktai klientams yra mažiau pakeičiami nei koncentracijos šalių produktai. Todėl, priešingai tam, ką teigia ieškovės, šis tvirtinimas nepagrindžia jų argumento, jog koncentracijos šalys yra artimos konkurentės gairių prasme.

76 Trečia, kalbant apie argumentą, kad koncentracijos šalys vienintelės turi itin konfidencialios praktinės patirties, žaliavų ir klientų, kurie būtini tam, kad būtų galima

vystyti tam tikrų rūšių dervas, reikia pažymėti, kad beveik visi koncentracijos šalių konkurentai nurodė galintys nesunkiai pagaminti visų rūšių kanifolijos dervas (atsakymai į konkurentų klausimyno 25 klausimą). Nors ieškovės ginčija tą aplinkybę, visų pirma *Arizona* atžvilgiu, vis dėlto reikia pažymėti, kad jos nepateikė jokių įrodymų šiuo klausimu ir kad *Arizona* atsakyme į konkurentų klausimyno 25 klausimą tvirtino galėjusi nesunkiai gaminti visų rūšių rūšies kanifolijos dervas. Be to, *Arizona* ir *Cray Valley* rinkos dalys rodo, kad jos turimų klientų kiekis panašus į tą, kurį *Hexion* turėjo iki koncentracijos. Taip pat ieškovės šioje byloje nepateikė išsamesnės informacijos apie tariamų sunkumų gaunant būtinų žaliavų pobūdį. Todėl jos pakankamai neįrodė savo argumento.

77 Galiausiai reikia konstatuoti, kad ieškovės nepateikė jokių įrodymų, išskyrus nurodytuosius pirmesniuose punktuose, kad pagrįstų konkretų argumentą, jog praeityje koncentracijos šalys itin konkuruodavo. Jos taip pat nepagrindė savo teiginio, kad koncentracija pašalino svarbią konkurencinę jėgą gairių 37 ir 38 punktų prasme.

78 Dėl šių priežasčių reikia pripažinti, kad ieškovės neįrodė, jog koncentracijos šalys buvo artimos konkurentės gairių prasme. Todėl, atsižvelgiant į šalių pateiktus ir pirmiau išnagrinėtus įrodymus, Komisijos negalima kaltinti ginčijamame sprendime neišnagrinėjus koncentracijos šalių konkurencinių santykių artumo. Kadangi tokios analizės nebuvimas nekeičia Komisijos išvados, šį kaltinimą reikia atmesti.

Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė alternatyvių tiekėjų tikėtinumui skirtų gairių nuostatų

— Šalių argumentai

79 Ieškovės tvirtina, kad Komisija neteisingai išnagrinėjo, ar konkurentai rinkoje galėjo būti laikomi patikimais spaustuvinių dažų pramonės tiekėjais. Ginčijamo sprendimo 68 konstatuojamojoje dalyje nurodydama, jog „atrodo tikėtina, kad <…> kiti mažesni dalyviai <…> turi ir pajėgumų, ir žinių (būti patikimais tiekėjais)“, Komisija nepaisė ieškovių argumentų, jog prieš koncentraciją buvo verta atsižvelgti tik į keturis–penkis (pagrindinius) rinkos dalyvius. Komisija vis dėlto nusprendė, kad patikimų tiekėjų yra 13. Priešingai savo ankstesnei praktikai, Komisija nusprendė, kad mažiau nei 5 % visų atsargų parūpinantys tiekėjai gali būti laikomi patikimais konkurentais ir todėl – darančiais pakankamą konkurencinį spaudimą.

80 Ieškovių nuomone, iš ankstesnių sprendimų akivaizdu, kad Komisija turėjo atsižvelgti į tokius veiksnius, kaip antai „smulkių“ tiekėjų tikėtinumas (2000 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimas 2002/174/EB, kuriuo koncentracija pripažįstama suderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimu (byla COMP/M.1693 – *Alcoa/Reynolds*) (OL L 58, p. 25, toliau – sprendimas *Alcoa/Reynolds*), jų, kaip pakankamus kiekius užtikrinančių ilgalaikių tiekėjų, patikimumas, kai dėl nedideliais kiekiais vykdomo nereguliaraus ir fragmentiško tiekimo jie nėra alternatyva klientams (sprendimas *Alcoa/Reynolds*), stambių klientų galimybė pirkimą iš stambių tiekėjų kompensuoti didesniu kiekiu mažesnių tiekėjų (1992 m. liepos 22 d. Komisijos sprendimas 92/553/EEB, susijęs su procedūra pagal Susijungimų reglamentą (byla IV/M.190 – *Nestlé/*

Perrier) (OL L 356, p. 1, toliau – sprendimas *Nestlé/Perrier*) ir kitų smulkesnių tiekėjų galimybė per trumpą laiką įvykdyti didelės rinkos dalies užsakymus (1991 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimas 91/535/EEB, kuriuo koncentracija pripažįstama suderinama su bendrąja rinka (byla IV/M068 – *Tetra Pak/Alfa- Laval*), toliau – sprendimas *Tetra Pak/Alfa-Laval*).

81 Dėl šių priežasčių ieškovės abejoja Komisijos pateiktu rinkos apibrėžimu, nes keletas mažesnių konkurentų gali būti pajėgūs aprūpinti smulkiausius klientus, tačiau negali patenkinti stambesnių klientų, kaip antai ieškovių, poreikių. Todėl Komisija turėjo ištirti, ar spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų rinkos nereikėjo padalyti į stambių ir smulkių klientų rinkas.

82 Komisija mano, kad dėl savo rinkos dalių *Arizona*, *Cray Valley* ir *Respol* yra patikimos alternatyvios tiekėjos, taip pat turinčios daug perteklinių pajėgumų. Kalbant apie mažesnius tiekėjus, svarbus klausimas yra ne tas, ar kiekvienas iš mažesnių tiekėjų gali konkuruoti su pagrindiniais tiekėjais, o tas, ar apskritai jie gali daryti konkurencinį spaudimą susijungusiam subjektui. Šiuo atžvilgiu Komisija pažymi, kad mažesniems tiekėjams tenka 21–25 % visų kanifolijos dervų gamybos pajėgumų, kad dauguma kanifolijos dervų gamintojų patvirtino galintys nesunkiai gaminti visų rūšių kanifolijos dervas ir kad ieškovės taip pat apsirūpindavo atsargomis iš mažesnių konkurentų, įskaitant *Megara* ir *Kraemer*. Ginčijamame sprendime taip pat nurodoma, kad ne EEE gamintojai, visų pirma *Arez*, gali būti tikėtini alternatyvūs tiekėjai. Galiausiai, pasak Komisijos, bylų, kuriose buvo priimti sprendimai *Alcoa/Reynolds*, *Nestlé/Perrier* ir *Tetra Pak/Alfa-Laval*, faktinės aplinkybės skiriasi nuo šios bylos faktinių aplinkybių.

83 Į bylą įstojusios šalys palaiko Komisijos argumentus, visų pirma pateiktus dėl ieškovių pareiškimų, padarytų prieš priimant ginčijamą sprendimą vykusiuose bendruose susitikimuose. Tie pareiškimai rodo, kad iš tiesų ieškovės dideliais kiekiais perka kanifolijos dervų iš įvairių koncentracijos šalių konkurentų. Į bylą įstojusios šalys taip pat tvirtina, kad ieškovės nepateikė įrodymų, jog ginčijamame sprendime nurodyti tiekėjai nėra tikėtina alternatyva.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

84 Iš pradžių reikėtų priminti, kad Komisija ginčijamo sprendimo 62–67 konstatuojamosiose dalyse išnagrinėjo rinkos tiekėjų gamybos pajėgumus ir, be kita ko, perteklinius pajėgumus, įskaitant mažesnius koncentracijos šalių konkurentus. Remiantis gairių 31 punktu, susijungiančių šalių klientams gali būti sunku pasirinkti kitus tiekėjus, jei yra mažai alternatyvių tiekėjų arba jie susidurtų su didelėmis keitimo išlaidomis ir todėl susijungimas galėtų paveikti tokių klientų gebėjimą apsiginti nuo kainų padidinimo.

85 Todėl reikia patikrinti, ar Komisija nesilaikė gairių, nuspręsdama, kad mažesni gamintojai buvo alternatyvūs patikimi tiekėjai.

86 Pirma, per administracinę procedūrą ieškovės nurodė, kad alternatyvių tiekėjų nebuvo ir kad tik labai nedaug gamintojų (*Akzo*, *Hexion*, *Arizona*, *Respol* ir *Cray Valley*) galėjo gaminti dervas, kurias galima naudoti spaustuvinių dažų gamybai (*Siegwerk* atsakymai į 12 ir 15 klientų klausimyno klausimus), kad tos pačios penkios

įmonės buvo pagrindinės kanifolijos dervų tiekėjos Europoje (*Flint* atsakymas į klientų klausimyno 36 klausimą) ir kad buvo labai nedaug tiekėjų (*Akzo*, *Hexion*, *Arizona* ir *Cray Valley*) (*Sun* atsakymai į klientų klausimyno 36 ir 40 klausimus).

87 Tačiau jau buvo pažymėta, kad iš bylos medžiagos taip pat matyti, jog kiti klientai nurodė ir kitus mažesnius gamintojus kaip savo pagrindinius tiekėjus (žr. šio sprendimo 71 punktą), kad ieškovės įsigyja žaliavų iš mažesnių koncentracijos šalių konkurentų (žr. šio sprendimo 74 punktą), kad mažesnės įmonės kartu turi didelę rinkos dalį ir perteklinių pajėgumų (žr. šio sprendimo 74 punktą) ir galiausiai kad beveik visi koncentracijos šalių konkurentai nurodė galintys nesunkiai gaminti visų rūšių kanifolijos dervas (žr. šio sprendimo 76 punktą). Todėl reikia konstatuoti, kad ieškovės neįrodė, jog Komisija nesilaikė gairių, įtraukdama mažesnius koncentracijos šalių konkurentus į galimų alternatyvių tiekėjų grupę. Visų pirma, atsižvelgiant į jų bendrą rinkos dalį ir perteklinius pajėgumus, remiantis byloje esančiais įrodymais, negalima atmesti galimybės, kad mažesni konkurentai gali, bent jau klientų, kurie juos nurodė kaip savo pagrindinius tiekėjus, atžvilgiu daryti konkurencinį spaudimą susijungusiam subjektui.

88 Antra, kalbant apie ankstesnius Komisijos sprendimus, kuriais remiasi ieškovės, reikia pažymėti, kad alternatyvių tiekėjų tikėtinumą reikia vertinti pagal kiekvienos bylos aplinkybes. Todėl Komisijos vertinimo, pateikto ankstesnių bylų faktinėmis aplinkybinėmis, negalima pritaikyti šiai bylai. Atsižvelgiant į pirmesniuose punktuose konstatuotas aplinkybes, Komisijos negalima kaltinti neįvertinus šios bylos faktinių aplinkybių taip pat, kaip nurodytose kitose bylose (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 61 punkte minėto sprendimo *General Electric prieš Komisiją* 118–120 punktus).

89 Galiausiai, nors ieškovės teigia, kad daug mažesni konkurentai galėtų aprūpinti smulkiausius klientus, tačiau negalėtų patenkinti stambesnių klientų, kaip antai ieškovių, poreikių, vis dėlto neoficialiame 2006 m. lapkričio 8 d. susitikime jos patvirtino, kad neginčija ginčijamame sprendime pateikto rinkos apibrėžimo. Todėl alternatyvių tiekėjų tikėtinumą reikia vertinti atsižvelgiant ne tik į tariamus stambių klientų, kaip antai ieškovės, poreikius, bet ir į visus rinkoje egzistuojančius poreikius. Kitais aspektais šis argumentas yra toks pats kaip ir išnagrinėtas šio sprendimo 86 ir 87 punktuose, todėl jį reikia atmesti vadovaujantis tais pačiais motyvais.

90 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, ieškovės neįrodė, kad Komisija nesilaikė gairių, nuspręsdama, kad mažesni koncentracijos šalių konkurentai buvo patikimi alternatyvūs tiekėjai. Todėl šį kaltinimą reikia atmesti.

Dėl trečiojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė koncentracijos šalių klientų galimybei pakeisti tiekėjus skirtų gairių nuostatų

— Šalių argumentai

91 Ieškovės teigia, kad Komisija turėjo įvertinti koncentracijos šalių klientų galimybę pakeisti tiekėją. Perėjimas prie alternatyvių kanifolijos dervų tiekėjų yra sudėtingas procesas dažų gamybos bendrovėms ir tam reikia itin daug laiko, kaip tai rodo ieškovių atsakymai į klientų klausimyną ir pateikti papildomi duomenys. Ieškovės

nurodė, kad dėl laboratorinių ir papildomų gamybinių bandymų, kurie yra būtini norint patikrinti naują tiekėją, naujai dervos rūšiai paprastai reikia (*konfidencialu*) laiko, tačiau kai kurioms dažų rūšims gali prireikti ir (*konfidencialu*) laiko. Taigi, net jei būtų alternatyvių patikimų tiekėjų, klientai negalėtų „pagrįstai grasinti <…> per protingą laikotarpį pereisią prie alternatyvių tiekimo šaltinių, jei tiekėjas nuspręstų padidinti kainas“, kaip nurodyta gairių 65 punkte. Tačiau Komisija nepaisė ieškovių argumentų dėl galimybės pakeisti tiekėjus ir su tuo susijusių sunkumų.

92 Komisija atsako, kad ieškovės nepakankamai pagrindė savo argumentą, nes net jei kai kurių rūšių dervų tinkamumo patikrinimas trunka ilgai, kitų rūšių dervų atveju atrodo, kad tiekėjus galima pakeisti per trumpą laiką. Visų pirma kai kurios įvairių tiekėjų gaminamų dervų rūšių tinkamumas gali būti patikrintas iš anksto ir todėl tiekėjus galima greitai pakeisti. Be to, jei sutartys sudaromos vidutiniškai laikotarpiui nuo vienerių iki trejų metų, kasmet dėl jų iš naujo derantis, ir jei, kaip teigia kai kurie klientai, tinkamumo patikrinimo laikotarpiai trunka (*konfidencialu*), tai, pavyzdžiui, šešių mėnesių tinkamumo patikrinimo laikotarpis leistų nesunkiai pakeisti tiekėjus. Galiausiai Komisija tvirtina atsižvelgusi į ieškovių pareiškimus ginčijamo sprendimo 21 ir 60 konstatuojamosiose dalyse.

93 Į bylą įstojusios šalys pabrėžia, kad stambūs dervų pirkėjai, visų pirma ieškovės, vysto įvairiarūšio tiekimo strategijas ir todėl jos, patikrinusios reikalingų rūšių dervų tinkamumą, paprastai patvirtina daug tiekėjų. Todėl jos gali greitai pakeisti šių dervų tiekėją.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

94 Preliminariai reikia pažymėti, kad iš ginčijamo sprendimo 21 ir 60 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija, apibrėždama atitinkamą produktų rinką ir vertindama galimus koordinuojamus antikonkurencinius koncentracijos padarinius, atsižvelgė į laikotarpius, patikrinimus ir pritaikymus, būtinus pakeisti (klientų požiūriu) vienos rūšies kanifolijos dervas kitos rūšies dervomis arba pagal atskirą užsakymą pagaminti tam tikrų rūšių kanifolijos dervas.

95 Todėl reikia patikrinti, ar Komisija nesilaikė gairių, kai, vertindama nekoordinuojamus koncentracijos padarinius, neišanalizavo, kaip prašė ieškovės, koncentracijos šalių klientų patirtų sunkumų keičiant tiekėją, susijusių su būtinybe patikrinti kanifolijos dervų tinkamumą.

96 Visų pirma ieškovių atsakymai į klientų klausimyną rodo, kad neįmanoma per trumpą laikotarpį pakeisti tiekėją (*Sun* atsakymas į klientų klausimyno 7 klausimą), kad tai gali užtrukti (*konfidencialu*) (*Flint* atsakymas į klientų klausimyno 13 klausimą), (*konfidencialu*) (*Sun* atsakymas į klientų klausimyno 13 klausimą) ir (*konfidencialu*) (*Siegwerk* atsakymai į klientų klausimyno 7 ir 13 klausimus). Kartu ieškovės ir Komisija nurodo, kad tiekimo sutarčių trukmė paprastai yra nuo trijų mėnesių iki trejų metų, o dėl daugiamečių sutarčių kasmet iš naujo deramasi. Kadangi tinkamumo patikrinimo laikotarpiai ir sutarčių trukmė gali būti tokia įvairi, tariami su užsakymų perdavimu kitiems tiekėjams susiję sunkumai, net jei jų iš tiesų yra, gali būti susiję tik su tų užsakymų dalimi, t. y. paprastai su tų rūšių kanifolijos dervomis, kurių pakaitalų negalima gauti iš konkuruojančių tiekėjų (žr. paskesnį punktą) ir kurioms būtini

ilgesni tinkamumo patikrinimo laikotarpiai. Todėl ieškovių argumentas bet kuriuo atveju susijęs tik su vienu nagrinėjamos rinkos sektoriumi.

97 Antra, iš *Sun* per administracinę procedūrą pateikto susirašinėjimo elektroniniais laiškais akivaizdu, kad (*konfidencialu*). Todėl nors *Sun* per posėdį ginčijo, kad tai buvo nepaprastoji padėtis, aišku, kad prireikus ieškovių naudojamoms kelioms dervų rūšims lygiaverčių rūšių kanifolijos dervų tinkamumą galima patikrinti per trumpą laiką, o tai leidžia greitai perduoti užsakymus kitiems tiekėjams. Šiuo atžvilgiu taip pat reikėtų pažymėti, kad beveik visi gamintojai savo atsakymuose į konkurentų klausimyno 25 klausimą nurodė galintys gaminti visų rūšių kanifolijos dervas.

98 Trečia, atsakyme į klientų klausimyno 42 klausimą *Sun* paaiškino, kad daugeliui jai svarbių produktų ji stengėsi turėti du ar tris iš anksto patikrintus tiekėjus. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad kelių tiekėjų tiekiamos tos pačios paskirties kanifolijos dervų išankstinis tinkamumo patikrinimas leidžia iš kelių tiekėjų pirkti tą pačią dervą ar net lygiaverčių rūšių dervas ir prireikus greičiau pakeisti tiekėją. Todėl iš administracinės bylos medžiagos aišku, kad iš anksto patikrinusios kelis tiekėjus, ieškovės gali perduoti jai svarbius kanifolijos dervų užsakymus kitiems tiekėjams per trumpesnį laiką.

99 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, reikia konstatuoti, kad ieškovės neįrodė, jog, kaip jos teigė, dėl būtinybės tikrinti kanifolijos dervų tinkamumą yra labai sunku pakeisti tiekėją, todėl klientai negali pagrįstai grasinti per pagrįstą laikotarpį pereiti prie kitų tiekimo šaltinių, jei susijungęs subjektas nuspręstų antikonkurencingai padidinti kainas. Dėl šios priežasties ir atsižvelgiant į šalių pateiktus ir pirmiau išnagrinėtus įrodymus, Komisijos negalima kaltinti neišplėtus savo analizės ir ginčijamo

sprendimo 21 ir 60 konstatuojamosiose dalyse atsižvelgus tik į kanifolijos dervų pakeičiamumo apribojimus. Kadangi ieškovių reikalaujamos analizės nebuvimas nedaro Komisijos išvados nepagrįstos, šį kaltinimą reikia atmesti.

Dėl ketvirtojo kaltinimo, grindžiamo klaidomis, susijusiomis su esamais pajėgumais rinkoje

100 Ieškovės teigia, kad Komisija turėjo patikrinti, ar rinkoje yra neišnaudotų arba perteklinių pajėgumų. Ieškovės mano, kad Komisija atliko gamybos pajėgumų suvaržymų ir konkurentų galimybės padidinti gamybos pajėgumus analizę, tačiau padarė neteisingą išvadą.

101 Šiuo atžvilgiu pakanka pažymėti, kad šiuo kaltinimu ieškovės kritikuoja Komisiją ne dėl to, kad neatlikusi egzistuojančių rinkos pajėgumų analizės ji pažeidė gaires, bet dėl to, kad atlikdama šią analizę ji padarė klaidų. Tačiau šis klausimas patenka į antrojo ieškinio pagrindo pirmą dalį ir bus išnagrinėtas tame kontekste (žr. šio sprendimo 162 ir paskesnius punktus).

Dėl penktojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė gairių nuostatų dėl susijungusio subjekto gebėjimo trukdyti konkurentų plėtrai

— Šalių argumentai

102 Ieškovės teigia, kad Komisija turėjo išanalizuoti, ar susijungęs subjektas galėjo trukdyti konkurentų plėtrai. Jos ginčija Komisijos teiginį, kad dauguma konkurentų

(vienuolika iš trylikos) mano, jog koncentracija neturės antikonkurencinių padarinių. Jos teigia, kad Komisija turėjo motyvuoti, kodėl ji nusprendė, kad susijungęs subjektas būtų suvaržytas tiek, kad jis nepadidintų kainų ir nesiimtų jokių kitų konkurencijai žalingų veiksmų.

103 Komisija atsako, kad šis argumentas yra visiškai nemotyvuotas ir kad jų iškeltas klausimas buvo išsamiai aptartas ginčijamo sprendimo 62–74 konstatuojamosiose dalyse.

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas

104 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ginčijamame sprendime nepateikta jokio aiškaus susijungusio subjekto gebėjimo trukdyti konkurentų plėtrai nagrinėjimo.

105 Todėl reikia patikrinti, ar Komisija nesilaikė gairių, neatlikusi susijungusio subjekto gebėjimo trukdyti konkurentų plėtrai analizės.

106 Šiuo atžvilgiu, remiantis gairių 36 punktu, reikia turėti omenyje, kad kai kurie siūlomi susijungimai labai apribotų veiksmingą konkurenciją, suteikdami susijungusiai įmonei tokią padėtį, kuriai esant ji galėtų apsunkinti konkurentų plėtrą ir tokiu atveju konkurentai nepajėgtų varžyti susijungusį subjektą taip, kad šis negalėtų imtis konkurencijai nepalankių veiksmų. Tokia padėtis gali susidaryti dėl, pavyzdžiui, gamybai

būtinų išteklių pasiūlos, paskirstymo galimybių ar patentų kontrolės ar dėl susijungusio subjekto finansinės galios.

107 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad ieškovės nepateikia jokių įrodymų gairių 36 punkto prasme, kad patvirtintų savo konkretų argumentą, jog susijungęs subjektas įgis padėtį, leisiančią jam trukdyti konkurentų plėtrai. Nors kitame kontekste jos tvirtina, kad susijungęs subjektas dėl savo dydžio, infrastruktūros ir patirties gali įgyti didelę spygliuočių sakų dervos tiekimo kontrolę ar įtaką ir turės daug didesnę derybinę galią nei jo konkurentai (žr. šio sprendimo 148 punktą), Komisija nurodė, ir ieškovės to neginčijo, kad susijungęs subjektas nupirks tik 5–10 % pasaulinės spygliuočių sakų dervos produkcijos, o tai nėra didelės perkamosios galios rodiklis (žr. šio sprendimo 154 punktą). Taigi ieškovės šioje byloje neįrodė, kad Komisija privalėjo išnagrinėti, ar susijungęs subjektas gebės trukdyti konkurentų plėtrai.

108 Be to, Komisija, atsakydama į teiginį, jog privalėjo motyvuoti savo išvadą, kad koncentracijos šalys nepadidins kainų, teisingai nurodo, kad ginčijamo sprendimo 62–74 konstatuojamosiose dalyse pateikiamos priežastys, dėl kurių Komisija manė, kad susijungęs subjektas negalės imtis konkurencijai žalingų veiksmų dėl konkurencinių suvaržymų.

109 Tokiomis aplinkybėmis Komisijos negalima kaltinti neatlikus susijungusio subjekto gebėjimo trukdyti konkurentų plėtrai analizės. Kadangi dėl ieškovių reikalaujamos analizės nebuvimo Komisijos išvada nesikeičia, šį kaltinimą reikia atmesti.

b) Dėl trečiosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su tuo, kad Komisija nesilaikė ginčijamos koncentracijos koordinuojamiems padariniams skirtų gairių nuostatų

Šalių argumentai

110 Ieškovės teigia, kad Komisija neteisingai išanalizavo dėl koncentracijos galėjusius atsirasti koordinuojamus padarinius. Jų nuomone, Komisijos analizė, daugiausia pagrįsta tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis, kuriomis Komisija rėmėsi atmesdama dominuojančios padėties atsiradimo galimybę po koncentracijos, yra nepakankama. Jei Komisija būtų objektyviai ir kritiškai ištyrusi turimus įrodymus ir rėmusis koordinuojamų padarinių vertinimui skirtomis gairių nuostatomis, ji būtų padariusi išvadą, kad koncentracijoje dalyvaujančių įmonių bendrai užimamos rinkos dalies dydis, nedaug patikimų alternatyvių tiekėjų, pajėgumų suvaržymai ir pirkėjų pasipriešinimo galios nebuvimas yra tiek kolektyvine dominuojančia padėtimi, tiek tam tikromis ypatybėmis, dėl kurių gali atsirasti koordinuojamų padarinių, pasižyminčios rinkos požymiai.

111 Nagrinėjant bylą pagal gaires reikėjo įvertinti, pirma, rinkos dalyvių gebėjimą pakankamu mastu kontroliuoti, ar laikomasi koordinavimo sąlygų, antra, ar yra patikimų atgrasymo mechanizmų, ir, trečia, pašaliečių reakciją bei jų galimybę paveikti koordinavimu siekiamus rezultatus. Net atsižvelgus į visus rinkos dalyvius, kuriuos Komisija ginčijamame sprendime apibūdino kaip veikiančius konkurentus, kanifolijos dervų rinka yra labai sukoncentruota ir keturi stambiausi jos dalyviai užima 60–90 % rinkos. Iš ankstesnių Komisijos sprendimų matyti, kad jei trims ar daugiau stambiausių tiekėjų tenka 60 % ar daugiau pardavimų, joje gali atsirasti kolektyvinės dominuojančios padėties pavojus.

112 Komisija mano turėjusi teisę apriboti savo motyvus tam tikrais pagrindiniais klausimais, nes šioje byloje buvo labai mažai tikėtina, kad atsiras koordinuojami padariniai. Ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje pažymima, kad rinka nėra vienarūšė – daugelis klientų perka konkrečių rūšių kanifolijos dervas, kurios jiems kartais gaminamos pagal užsakymą, kad rinkoje yra daug gamintojų, kad rinkos dalys asimetriškos ir kad gamintojai šiek tiek susirūpinę didėjančia ne EEE gamintojų, kaip antai *Arez* (Kinija), įtaka. Komisija palaiko tokią analizę ir mano, kad dėl to, jog nėra vienarūšiškumo ir skaidrumo, nelengva susitarti dėl koordinavimo sąlygų ir sunku kontroliuoti konkurentų elgesį. Vien aplinkybės, kad keli rinkos dalyviai kartu užima didelę rinkos dalį, nepakanka išvadai, kad egzistuoja kolektyvinė dominuojanti padėtis.

113 Į bylą įstojusios šalys mano, kad tos pačios faktinės aplinkybės yra svarbios analizuojant tiek koordinuojamus, tiek nekoordinuojamus koncentracijos padarinius. Jos tvirtina, kad koncentracija padidins rinkos dalių asimetriją, todėl, remiantis gairėmis ir teismų praktika (1999 m. kovo 25 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Gencor prieš Komisiją*, T-102/96, Rink. p. II-753, 134 punktas), įmonių elgesio koordinavimo tikimybė sumažės. Be to, ieškovių teiginiai apie klientų patiriamus sunkumus keičiant tiekėjus ir konkurentų negalėjimą plėsti savo gamybos, jei jie būtų teisingi, remiantis gairėmis, rodytų, kad gamintojai neturi iniciatyvos ir galimybės bausti už koordinavimo sąlygų nesilaikymą. Todėl nebuvo galima tikėtis, kad Komisija atliks išsamią koordinuojamų padarinių analizę.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

114 Visų pirma reikia priminti, kad savo išvadą, jog koordinuojamas antikonkurencinis elgesys po koncentracijos yra mažai tikėtinas, Komisija pagrindė keturiais kriterijais. Ji nusprendė, kad, pirma, nagrinėjamai rinkai nebuvo būdingas parduodamų

produktų, kurie kartais buvo gaminami pagal užsakymą, vienarūšiškumas, antra, kad rinkoje buvo daug gamintojų, trečia, kad rinkos dalių dydžiai labai skyrėsi, ir, ketvirta, kad apie 30 % rinkos tyrime dalyvavusių gamintojų nurodė esantys susirūpinę didėjančia ne EEE gamintojų, kaip antai *Arez* (Kinija), įtaka.

115 Todėl reikia išsiaiškinti, ar Komisija nesilaikė gairių neatlikusi išsamesnės galimų koordinuojamų koncentracijos padarinių analizės.

116 Pirma, dėl tvirtinimo, kad gairėse reikalaujama išnagrinėti rinkos dalyvių gebėjimą kontroliuoti nuo galimo koordinavimo sąlygų nukrypstantį elgesį, patikimų atgrasymo mechanizmų buvimą ir galimą trečiųjų asmenų reakciją, reikia pažymėti, kad šių veiksnių nagrinėjimas gairėse numatytas atitinkamai 49–51, 52–55 bei 56 ir 57 punktuose. Tačiau šios gairių dalies 44–48 punktuose pabrėžiama ir susitarimo dėl koordinavimo sąlygų būtinybė.

117 Pirma, gairių 45 ir 48 punktuose nurodoma, kad įmonėms gali būti lengviau susitarti dėl koordinavimo sąlygų, jei jos yra palyginti simetriškos, ypač kalbant apie išlaidų struktūras, rinkos dalis, pajėgumo lygius ir vertikalios integracijos lygius. Taip pat aišku, kad kuo mažiau sudėtinga ir stabilesnė ekonominė aplinka, tuo įmonėms lengviau susitarti dėl koordinavimo sąlygų. Todėl, pavyzdžiui, koordinuoti elgesį lengviau, kai yra mažiau įmonių. Taip pat lengviau koordinuoti vieno vienarūšio produkto kainą nei šimtus kainų rinkoje, kurioje daug skirtingų produktų.

118 Iš to daroma išvada, kad parduodamų produktų nevienarūšiškumas, daug gamintojų rinkoje ir rinkos dalių asimetrija rodo, jog įmonėms nelengva pasiekti bendrą susitarimą dėl galimo koordinavimo sąlygų. Šiuo atžvilgiu reikėtų priminti, kad ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, jog nagrinėjamai rinkai nebūdingas parduodamų produktų vienarūšiškumas, kad yra daug gamintojų ir kad jų rinkos dalių dydžiai labai skiriasi. Iš to išplaukia, kad didžiausią dėmesį savo analizėje Komisija skyrė įmonių galimybėms pasiekti bendrą susitarimą dėl koordinavimo sąlygų ir kad ji nusprendė, nors to aiškiai ir nenurodė, jog dėl šių priežasčių buvo mažai tikėtina, kad įmonės pasieks bendrą susitarimą dėl koordinavimo sąlygų.

119 Antra, gairių 49 punkte nurodyta, kad tik pagrįsta savalaikių ir pakankamų atsakomųjų veiksmų grėsmė sulaiko savo veiksmus koordinuojančias įmones nuo nukrypimo. Todėl rinkos turi būti pakankamai skaidrios, kad leistų veiksmus koordinuojančioms įmonėms pakankamu mastu kontroliuoti, ar kitos įmonės nenukrypsta nuo koordinavimo sąlygų, ir sužinoti, kada imtis atsakomųjų veiksmų. Gairių 50 punkte Komisija teigia, kad rinkos skaidrumas dažnai yra juo didesnis, juo joje yra mažiau aktyvių dalyvių ir kad skaidrumo lygis dažnai priklauso nuo to, kaip konkrečioje rinkoje vykdomi sandoriai.

120 Iš to daroma išvada, kad daug gamintojų ir parduodamų produktų nevienarūšiškumas, ypač jei jie gaminami pagal klientų užsakymą, rodo nedidelį rinkos skaidrumą ir todėl sunku sukontroliuoti nukrypstantį elgesį. Šiuo atžvilgiu reikėtų priminti, kad ginčijamo sprendimo 60 punkte Komisija nurodė, jog nagrinėjamai rinkai nebūdingas parduodamų produktų vienarūšiškumas, nes kartais produktai buvo gaminami pagal klientų užsakymą ir rinkoje buvo daug gamintojų. Todėl Komisija įvertino ir rinkos dalyvių gebėjimą kontroliuoti, ar laikomasi koordinavimo sąlygų, bei nusprendė

(nors aiškiai to ir nenurodė), kad dėl šių priežasčių šioje byloje buvo sunku kontroliuoti nuo koordinavimo sąlygų nukrypstantį elgesį.

121 Be to, ginčijamo sprendimo 60 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodė, kad maždaug 30 % rinkos tyrime dalyvavusių gamintojų išreiškė susirūpinimą didėjančia ne EEE gamintojų, kaip antai *Arez*, įtaka. Šiuo atžvilgiu reikia nurodyti, kad jų įtaka rinkoje gali dar labiau apsunkinti tiek bendro susitarimo dėl koordinavimo sąlygų pasiekimą, tiek nuo koordinavimo sąlygų nukrypstančio elgesio kontrolę.

122 Tokiomis aplinkybėmis Komisijos negalima kaltinti tuo, kad nusprendusi, jog įvykus koncentracijai yra nedidelė koordinuojamo konkurencijai nepalankaus elgesio tikimybė, ir kad nebūtina vertinti atgrasymo mechanizmų ir įmonių trečiųjų asmenų reakcijos, ji nesilaikė gairių.

123 Antra, kalbant apie argumentą, kad koncentracijos šalių bendrai užimama rinkos dalis, tikėtinų alternatyvių tiekėjų trūkumas, pajėgumų suvaržymai ir pirkėjų įtakos nebuvimas rodo esant kolektyvinę dominuojančią padėtį, iš pat pradžių reikia pažymėti, kad šios aplinkybės gairėse nėra laikomos reikšmingomis vertinant galimus koordinuojamus koncentracijos padarinius.

124 Konkrečiai tariant, vadovaujantis gairėmis, perkamoji galia yra veiksnys, į kurį atsižvelgiama vertinant, ar koncentracijos šalių klientai turi kompensacinę perkamąją galią, o pajėgumų suvaržymai yra ypač svarbūs tik nagrinėjant nekoordinuojamus padarinius. Bet kuriuo atveju ginčijamo sprendimo 62–67 konstatuojamosiose dalyse

Komisija nustatė, kad rinkoje buvo perteklinių pajėgumų, o 69 konstatuojamojoje dalyje – kad klientai turėjo didelę perkamąją galią. Ieškovių kaltinimas, kad Komisija šiuo atžvilgiu padarė vertinimo klaidą, analizuojamas nagrinėjant antrąjį ieškinio pagrindą (žr. šio sprendimo 162 ir paskesnius punktus bei 206 ir paskesnius punktus).

125 Be to, nei koncentracijos šalių bendrai užimama rinkos dalis (40–50) %, nei tariamas patikimų alternatyvių tiekėjų nebuvimas nėra galimybės įmonėms koordinuoti savo veiksmus atitinkamoje rinkoje požymiai. Be to, jau konstatuota, kad ieškovės neįrodė, jog mažesni tiekėjai nebuvo patikima alternatyva (žr. šio sprendimo 84 ir paskesnius punktus). Išvados, kurias vadovaujantis gairių 17 punktu galima padaryti iš susijungusio subjekto užimamos rinkos dalies, bus išnagrinėtos šio sprendimo 135 ir paskesniuose punktuose.

126 Trečia, kalbant apie argumentą, jog tai, kad keturiems didžiausiems subjektams priklauso 60–90 % rinkos, rodo galimą kolektyvinės dominuojančios padėties atsiradimo šioje rinkoje pavojų, iš konfidencialios ginčijamo sprendimo versijos matyti, kad koncentracijos šalys *Cray Valley* ir *Arizona* kartu užima (*konfidencialu*) % rinkos, o kartu su *Respol* – (*konfidencialu*) %. Šiuo atžvilgiu reikia turėti omenyje, kad nors siekiant įrodyti kolektyvinės dominuojančios padėties pavojų ir būtina įrodyti didelės kolektyvinė rinkos dalies egzistavimą, vien didelės kolektyviai užimamos rinkos dalies nepakanka tokios kolektyvinės dominuojančios padėties įrodymui. Kaip nurodyta gairėse, dar reikia, kad rinkos sąlygos būtų palankios jai įgyvendinti. Tačiau jau nuspręsta, kad šioje byloje Komisijos negalima kaltinti tuo, kad nusprendusi, jog, atsižvelgiant į sunkumus susitarti dėl koordinavimo sąlygų ir kontroliuoti šį koordinavimą, įvykus koncentracijai yra nedidelė koordinuojamo konkurencijai nepalankaus elgesio tikimybė, ji nesilaikė gairių (žr. šio sprendimo 115–122 punktus).

127 Ketvirta, kalbant apie argumentą, kad ankstesni Komisijos sprendimai rodo, jog trims ar daugiau stambių tiekėjų tenkant 60 % ar daugiau pardavimų rinkoje gali būti kolektyvinės dominuojančios padėties pavojus, visų pirma reikia pažymėti, kad ieškovės nenurodo jokio konkretaus ankstesnio sprendimo, antra, kad iš to, kas nurodyta pirmiau, aišku, jog vien kolektyvinės rinkos didelės dalies nepakanka tokiam dominavimui įrodyti, nes dar būtina, kad būtų jai įgyvendinti palankios rinkos sąlygos, ir, trečia, kad šioje byloje Komisijos negalima kaltinti tuo, kad nusprendusi, jog įvykus koncentracijai yra nedidelė koordinuojamo konkurencijai nepalankaus elgesio tikimybė, ji nesilaikė gairių (žr. šio sprendimo 115–122 punktus).

128 Galiausiai, kalbant apie ieškovių tvirtinimą, kad Komisijos atlikta galimų koordinuojamų koncentracijos padarinių analizė daugiausia grindžiama tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis, kuriomis ji rėmėsi nepripažindama, jog įvykus koncentracijai susidarys kolektyvinė dominuojanti padėtis, reikia pažymėti, kad tos pačios faktinės aplinkybės gali būti svarbios keliems skirtingiems Komisijos atlikto galimų koncentracijos padarinių vertinimo aspektams, todėl atsižvelgimas į šias faktines aplinkybes kelis kartus niekaip nesumažina jų svarbos šiuose atitinkamuose kontekstuose. Šioje byloje šiuo atžvilgiu pakanka pažymėti, kad iš šio sprendimo 115–122 punktuose nurodytų motyvų aišku, jog atlikdama galimų koordinuojamų koncentracijos padarinių analizę Komisija rėmėsi šiai analizei svarbiomis faktinėmis aplinkybėmis.

129 Tokiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas turi pripažinti, kad ieškovės neįrodė, jog neatlikusi išsamios galimų koordinuojamų koncentracijos padarinių analizės Komisija nesilaikė gairių. Todėl šią ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

c) Dėl pirmosios dalies, susijusios su tuo, kad Komisija nesilaikė rinkos dalims ir koncentracijos lygiams skirtų gairių nuostatų

Šalių argumentai

130 Ieškovės teigia, kad nors Komisija padarė teisingą išvadą, jog susijungusį subjektą sudarys du didžiausi kanifolijos dervų rinkos dalyviai, kuriems bendrai priklauso dominuojančiai padėčiai būdinga labai didelė 40–50 % rinkos dalis (šio sprendimo 55 punkte minėto sprendimo *BaByliss prieš Komisiją* 329 punktas), o trečias bei ketvirtas pagal dydį rinkos dalyviai užima tik po 10–20 % rinkos, iš to ji nepadarė išvadų, kurias turėjo padaryti vadovaudamasi gairėmis (16–21 punktai). Komisija taip pat neapsvarstė koncentracijos lygio atitinkamoje rinkoje, nors jis yra vertingas rinkoje egzistuojančių konkurencijos sąlygų rodiklis. Šioje byloje tinkamai atsižvelgus į šį veiksnį būtų buvę atskleista, kad dėl koncentracijos pasikeitęs koncentracijos lygis kėlė realų pavojų.

131 Komisija atsako, kad pagal gairių 17 punktą tik 50 % ir didesnė rinkos dalis savaime yra dominuojančios padėties rinkoje požymis. Be to, gairių 21 punkte nedaroma prielaidos, kad šią orientacinę ribą viršijantys koncentracijos lygiai keltų konkurencijos problemų. Todėl nebūtina nagrinėti koncentracijos lygių, jei yra kitų konkrečių motyvų, pagrindžiančių išvadą, kad nėra rimtų abejonių.

132 Į bylą įstojusios šalys teigia, kad rinkos dalys ir koncentracijos lygiai yra tik pradinis Komisijos analizės taškas. Be to, šio sprendimo 55 punkte minėtame sprendime *BaByliss prieš Komisiją* iškeltas klausimas buvo ne apie tai, ar Komisija turėjo daryti prielaidą, kad 40 % viršijanti rinkos dalis galėjo sukurti dominuojančią padėtį. Be

kita ko, 1997 m. lapkričio 27 d. Sprendime *Kaysersberg prieš Komisiją* (T-290/94, Rink. p. II-2137, 179 punktas) Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad 43,2 % rinkos dalies nepakako dominuojančiai padėčiai susidaryti, jei dviem kitiem pagrindiniams konkurentams priklausė 24,5 % ir 13,4 % rinkos dalys.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

133 Preliminariai reikėtų pažymėti, kad ginčijamo sprendimo 51–53 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodė įvairių rinkos tiekėjų rinkos dalis, tačiau neįvertino šių rinkos dalių pagal gairių 17 punkte nurodytus kriterijus ir neapskaičiavo *Herfindahl-Hirschmann* (toliau – HHI) indekso, kad jas būtų galima palyginti su gairių 19–21 punktuose nurodytomis ribomis.

134 Todėl reikia patikrinti, ar ginčijamame sprendime neatlikusi, pirma, rinkos dalių analizės pagal gairių 17 punkte nustatytus kriterijus ir, antra, koncentracijos lygių analizės, Komisija nesilaikė gairių.

135 Visų pirma, kalbant apie rinkos dalis, reikia turėti omenyje, kad pagal gairių 17 punktą tik labai didelės 50 % ir didesnės rinkos dalys savaime gali būti dominuojančios padėties rinkoje įrodymas. Remiantis tuo pačiu gairių punktu, mažesnės rinkos dalies atveju koncentracija taip pat gali kelti konkurencijos problemų atsižvelgiant į kitus veiksnius, pvz., konkurentų stiprumas ir skaičius, pajėgumo suvaržymai ar susijungiančių šalių produktų buvimas artimais pakaitalais. Iš to darytina išvada, kad šioje byloje vien rinkos dalių analizė nebūtų įrodžiusi esant dominuojančią padėtį, nes susijungusiam subjektui priklausė tik 40–50 % rinkos. Todėl būtina atlikti kitų gairių

17 punkte nurodytų veiksnių analizę siekiant nustatyti, ar apskritai yra dominuojančios padėties įrodymų. Tačiau išnagrinėjus antrą ir trečią ieškinio pagrindo dalis aišku, kad kiti gairių 17 punkte nurodyti veiksniai, kuriuos ieškovės nurodė esant šioje byloje, taip pat nerodo, kad susijungęs subjektas užėmė dominuojančią padėtį.

136 Kalbant apie nuorodą į šio sprendimo 55 punkte minėtą sprendimą *BaByliss prieš Komisiją* (329 punktas), reikia pažymėti, kaip nurodo į bylą įstojusios šalys, kad toje byloje kilęs klausimas buvo ne tas, ar 40 % viršijanti rinkos dalis galėjo sukurti dominuojančią padėtį, o tas, ar toje byloje nustačiusi šią ribą, Komisija tinkamai įvertino kitus veiksnius. Be to, į bylą įstojusios šalys teisingai pažymi, kad iš kitos bylos akivaizdu, jog 43,2 % rinkos dalies nepakanka, kad atsirastų dominuojanti padėtis (šio sprendimo 132 punkte minėto sprendimo *Kaysersberg prieš Komisiją* 179 punktas). Iš to išplaukia, kad dominuojančios padėties buvimas kiekvienoje byloje turi būti vertinamas individualiai, atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes, ir kad šio sprendimo 55 punkte minėtame sprendime *BaByliss prieš Komisiją* (329 punktas) iš joje nagrinėtų koncentracijos faktinių aplinkybių Komisijos padarytų išvadų negalima pritaikyti šiai bylai.

137 Antra, kalbant apie koncentracijos lygius reikia pažymėti, kad gairių 19–21 punktuose iš esmės nurodomos HHI ribos, kurių neviršijus koncentracija visiškai nekelia jokių konkurencijos problemų. Taigi Komisija visų pirma mano, kad, išskyrus išimtinius atvejus, mažai tikėtina, jog koncentracija kelia horizontalios konkurencijos problemų rinkoje, kurioje HHI po susijungimo yra nuo 1 000 iki 2 000, o delta – mažesnis nei 250, arba kai HHI po susijungimo yra didesnis nei 2 000, o delta – mažesnis nei 150. Remiantis gairių 16 punktu, HHI lygus kiekvienos rinkoje veikiančios įmonės rinkos dalių kvadratų sumai.

138 Šioje byloje reikia pažymėti, kad, pirma, ieškovės neišplėtojo savo argumento dėl HHI verčių, nors Komisijai pateikus atsiliepimą į ieškinį ir žinojo tikslius ginčijamame sprendime panaudotus rinkos dalių dydžius. Tačiau remiantis tais duomenimis apskaičiuotas HHI nuo maždaug (*konfidencialu*) prieš koncentraciją padidėjo iki maždaug (*konfidencialu*) po koncentracijos, o tai yra maždaug (*konfidencialu*) delta. Šios vertės aiškiai rodo, kad koncentracijos padariniai rinkoje viršija HHI ribas, kurių neviršijanti koncentracija iš esmės nekelia pavojaus konkurencijai. Tačiau gairių 21 punkto antrajame sakinyje nurodoma, jog šių ribinių verčių viršijimas dar nereiškia, kad yra konkurencijos problemų. Vis dėlto reikia pažymėti, kad juo daugiau viršijamos šios ribos, juo šios vertės yra svarbesnis konkurencijos problemų požymis.

139 Iš to išplaukia, kad HHI vertė po koncentracijos nėra aiškus konkurencijos problemų šioje byloje požymis, nes ji nedaug viršija 2 000 HHI ribą. Iš tikrųjų tik delta aiškiai viršija atitinkamą HHI ribą. Tačiau tik ši vienintelė vertė patvirtina konkurencijos problemas, nes nei rinkos dalys, nei nagrinėjant šio ieškinio pagrindo antrą ir trečią dalis išanalizuoti veiksniai nepatvirtina tokių problemų. Tokiomis aplinkybėmis Komisijos negalima kaltinti tuo, kad ginčijamame sprendime nusprendusi nesant reikalinga vertinti koncentracijos lygių ji pažeidė gaires.

140 Galiausiai reikia pažymėti, kad gairių 14 punkte nurodyta, jog rinkos dalys ir koncentracijos lygis dažnai suteikia naudingas pirmąsias nuorodas apie rinkos struktūrą ir susijungiančių šalių dydį, tačiau jame nereikalaujama, kad kiekviename sprendime Komisija vertintų tuos veiksnius.

141 Iš to, kas nurodyta pirmiau, aišku, kad Komisijos negalima kaltinti ginčijamame sprendime neišanalizavus koncentracijos lygių ir rinkos dalių pagal gairių 17 punkte nurodytus kriterijus. Kadangi dėl tokios analizės nebuvimo Komisijos išvados nesikeičia, šią ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

142 Iš to, kas nurodyta, matyti, kad pirmąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti.

3. *Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su faktinėmis ir vertinimo klaidomis*

143 Antrasis ieškinio pagrindas padalytas į keturias dalis, kuriomis ieškovės tvirtina, kad Komisijos atliktoje nekoordinuojamų koncentracijos padarinių analizėje yra klaidų, susijusių, pirma, su egzistuojančiais spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų rinkos pajėgumais, antra, su klientų vertikalios integracijos pobūdžiu ir mastu, trečia, su didelio žaliavų kainų padidėjimo poveikiu, ir, ketvirta, su klientų turima tariama kompensacine pirkėjo įtaka. Pateikdamos argumentus dėl pirmosios ir ketvirtosios šio ieškinio pagrindo dalių, ieškovės taip pat teigia, kad Komisijos išvados nepakankamai motyvuotos (tai bus išnagrinėta šio sprendimo 218 ir paskesniuose punktuose).

a) Dėl pirmosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su egzistuojančių rinkos pajėgumų vertinimo klaidomis

Šalių argumentai

144 Ieškovės mano, kad Komisijos atliktas koncentracijos šalių konkurentų neišnaudotų pajėgumų vertinimas yra nepakankamai motyvuotas ir pasižymi akivaizdžiomis verti-

nimo klaidomis, nes Komisija neišnagrinėjo kanifolijos dervų gamybai būtinų žaliavų prieinamumo. Šio prieinamumo svarba išplaukia iš gairių 71 punkto b papunkčio ir ankstesnių Komisijos sprendimų. Dėl žaliavų trūkumo konkurentai negali didinti gamybos ir tai yra atėjimo į rinką bei plėtros rinkoje kliūtis.

145 Savo ankstesniuose sprendimuose Komisija laikėsi nuomonės, kad didelių konkurencijos problemų gali kilti dėl turimų pajėgumų trūkumo ar nepakankamo tinkamų konkurentų skaičiaus, ir nagrinėjo, ar konkurentai turėjo pakankamai neišnaudotų pajėgumų kompensuoti didžiąją pardavimo dalį arba galėjo juos sutelkti ir ar potencialūs konkurentai gali prisidėti didinant neišnaudotus pajėgumus (2005 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimas 2006/171/EB, kuriuo koncentracija skelbiama suderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimu (Byla COMP/M.3178 – *Bertelsmann/Springer/JV*) (OL L 61, p. 17, toliau – sprendimas *Bertelsmann/Springer/JV*). Atlikdama išsamius tyrimus dėl alternatyvių tiekėjų galimybės gauti žaliavų, kad galėtų konkuruoti su susijungusiu subjektu, Komisija pabrėžė ir atidžiai išnagrinėjo poreikį turėti galimybę gauti būtinų išteklių (sprendimas *Bertelsman/Springer/JV*), galimybę nesunkiai gauti žaliavų (2006 m. kovo 29 d. Komisijos sprendimas, skelbiantis koncentraciją suderinamą su bendrąja rinka ir EEE susitarimo veikimu (Byla COMP/M.3975 – *Cargill/Degussa Food Ingedients*), toliau – sprendimas *Cargill/DFI*), galimybę gauti esminių komponentų (1995 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimas 96/177/EB, skelbiantis koncentraciją nesuderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimo veikimu (Byla IV/M.490 – *Nordic Satellite Distribution*) (OL L 53, p. 20, toliau – sprendimas *Nordic Satellite Distribution*), galimybę užsitikrinti atsargų (1999 m. kovo 9 d. Komisijos sprendimas 2000/42/EB, susijęs su procedūra pagal Susijungimų reglamentą (Byla IV/M.1313 – *Danish Crown/Vestjyske Slagterier*) (OL L 20, p. 1, toliau – sprendimas *Danish Crown/Vestjyske Slagterier*) ir kitus aspektus, kaip antai geografinė vietovė, egzistuojanti infrastruktūra, transporto išlaidos, veiklos sąnaudos, politinis stabilumas, laisvi gamyklų plėtrai skirti sklypai ir ribota galimybė gauti atsargų (šio sprendimo 80 punkte minėtas sprendimas *Alcoa-Reynolds*).

146 Ginčijamame sprendime Komisija nesivadovavo savo ankstesniais sprendimais ir nepaisė, pažeidė arba nemotyvuotai atmetė ieškovių pateiktus įrodymus. Ieškovės nurodė Komisijai, kad kanifolijos dervų rinkoje buvo pajėgumų suvaržymų, kad kasmet jos dėjo daug pastangų užsitikrinti spaustuviniams dažams būtinas atsargas ir kad buvo sunku iš tiekėjų gauti didelių kiekių garantijas, nes jų gamybos pajėgumai mažėjo. Toliau jos teigė, kad pajėgumas yra vienintelis reikšmingas kriterijus tiekimo sutarčiai sudaryti, kad jos būtų priverstos įtraukti susijungusį subjektą į savo tiekėjų portfelį, nes kiti tiekėjai negalėjo užtikrinti joms reikalingų kiekių žaliavų, kad žaliavų trūkumas buvo pagrindinė patekimo į rinką kliūtis, kad visai neseniai dėl žaliavų trūkumo buvo atsiradę didelių tiekimo problemų ir kad konkuruojantis tiekėjas dėl žaliavų trūkumo turėjo sustabdyti kai kurių kanifolijos dervų gamybą.

147 Nors ginčijamame sprendime Komisija ir atsižvelgė į papildomas *Sun* pastabas, kuriose pateikiami konkretūs žaliavų tiekimo trūkumo pavyzdžiai, ji nepadarė teisingų išvadų, nes priskyrė tą trūkumą prie techninės priežiūros, o ne prie bendro gamybos pajėgumų trūkumo visoje rinkoje. Be to, aptarusi šią informaciją su koncentracijos šalimis, Komisija jos iš naujo nenagrinėjo ir nepaaiškino, kaip vieno tiekėjo atskira techninė problema galėjo lemti visišką negalėjimą aprūpinti vieno kliento, jei, pačios Komisijos teigimu, visi tiekėjai turėjo perteklinių pajėgumų. Taip pat nepaaiškinta, kaip Komisija galėjo padaryti išvadą, kad „atrodo, jog nagrinėjamas klientas galėjo surasti alternatyvių tiekimo šaltinių, o tai sušvelnino netikėto trūkumo poveikį“. Komisijai nebuvo pateikta tokios informacijos ir ji nesusisiekė su *Sun*, kad patikrintų šį teiginį.

148 Ieškovės taip pat nurodo per administracinę procedūrą pateiktus laiškus, rodančius, kad *Hexion* turėjo pati spręsti gamybos pajėgumo problemas, nes negalėdama gaminti prašomais kiekiais ji turėjo mesti burtus klientams pasirinkti. Jos taip pat teigia, kad, atsižvelgiant į žaliavų trūkumą, susijungęs subjektas dėl savo dydžio, infrastruktūros ir patirties gali įgyti didelę kanifolijos dervų tiekimo kontrolę arba įtaką jam ir kad tai tik dar labiau pakenks mažesniems tiekėjams, negalintiems prilygti *Hexion* arba *Akzo* dydžiu ar galia. Bet kokia konkuruojančių įmonių plėtra neišvengiamai dar pasunkės ar net taps neįmanoma. Tačiau Komisija netyrė, ar *Hexion* ir *Akzo* bendra derybinė galia spygliuočių sakų dervų tiekėjų atžvilgiu galėjo būti daug didesnė nei jų konkurentų, ir kokį poveikį tai turėtų rinkai.

149 Ieškovės teigia, kad trys internete esantys dokumentai patvirtina kelis pastaruosius mėnesius trunkantį žaliavų trūkumą ir ieškovių pateiktą pramonės dinamikos vertinimą. Jų nuomone, neseniai *Ink World Magazine* paskelbtoje ataskaitoje apie dervas *Hexion* dervų skyriaus produktų skyriaus vadovas pareiškė, kad svarbiausia problema, su kuria šiuo metu susiduria dervų pramonė, yra negalėjimas reguliariai gauti pagrindinių medžiagų bei dėl to padidėjusios sąnaudos ir kad bendrovei *Hexion* daugiausia problemų kelia sąnaudų padidėjimas ir talo alyvos dervų bei spygliuočių sakų dervų trūkumas. Ieškovės mano, kad 2006 m. rugpjūčio 2 d. bendras *Megara* ir *Resinall* pareiškimas taip pat patvirtina labai sunkią padėtį tiekimo srityje, nes, šių bendrovių teigimu, tais metais pramonė patyrė precedento neturinčių sunkumų, įskaitant žaliavų trūkumą ir padidėjusias sąnaudas, ir artėjant aktyviausiam metų laikotarpiui galima tikėtis kitų tiekimo sutrikimų, todėl *Resinall* nebepriims naujų klientų ar užsakymų iki kitaip nurodančio įsakymo ir dės visas pastangas, kad išvengtų būtinybės taikyti kvotas. Galiausiai, pasak ieškovių, DRT interneto svetainė patvirtina, kad paskutinės naujienos iš Kinijos dėl žaliavų rodo, jog padėtis išlieka labai sunki.

150 Be to, ieškovės teigia, kad nors ataskaita apie dervas ir *Megara* bei *Resinall* pareiškimas buvo paskelbti tik 2006 m. gegužės 29 d., stebėtina, kad Komisija, prieš priimdama ginčijamą sprendimą, nepastebėjo jokių žaliavų trūkumą rodančių ženklų. Nors ginčijamame sprendime pažymima, kad *Megara* ir DRT turi atitinkamai 5 000 t (tai sudaro 50 % *Megara* gamybos pajėgumų) ir 1 000 t (tai sudaro maždaug 6 % DRT gamybos pajėgumų) neišnaudotų pajėgumų, *Megara* paskelbė bijanti, kad negalės įvykdyti prisiimtų įsipareigojimų. Be to, ieškovių teigimu, DRT taip pat turi didelių tiekimo problemų.

151 Ieškovės abejoja ir Komisijos taikyta pajėgumų įvertinimo metodika. Nors atsižvelgė į sezoninį paklausos pobūdį ir dėl pajėgumų suvaržymų atsirandančias pasiūlos problemas, ji neįvertino to, kad pramonė, kurioje yra perteklinių pajėgumų, turėtų pajėgti panaudoti šiuos perteklinius pajėgumus vykdyti klientų užsakymus didelės paklausos laikotarpiais.

152 Ieškovės daro išvadą, kad Komisijos turėti duomenys nepatvirtina jos išvadų, jog „dauguma klientų pripažino, kad rinkoje yra perteklinių pajėgumų“. Jos mano, kad Komisijos teiginys, jog „penki iš septynių klientų nurodė, kad rinkoje nebuvo pajėgumų suvaržymų, kad joje buvo perteklinių gamybos pajėgumų“ ir kad „kiti du klientai neturėjo nuomonės“, yra neteisingas, nes visos ieškovės nurodė, kad rinkoje yra pajėgumų suvaržymų.

153 Komisija visų pirma pastebi, kad ieškovės neginčija, jog koncentracijos šalių konkurentai turėjo perteklinių pajėgumų, sudariusių bent 19,5 % (arba 41 %, įvertinus šalių apskaičiuotas į šį klausimą neatsakiusių gamintojų rinkos dalis) visos rinkoje pagaminamos produkcijos.

154 Antra, Komisija teigia, kad ieškovių argumentas iš esmės klaidingas, nes žaliavų trūkumas rinkoje kelia vienodą pavojų visiems tiekėjams. Konkurencijai nepalankūs padariniai atsirastų tik tuomet, jei susijungęs subjektas įgytų preferencinę prieigą prie žaliavų ir dėl to galėtų riboti atitinkamą konkurentų prieigą. Tačiau ieškovės to neteigia ir nėra jokio tai patvirtinančio įrodymo. Iš dokumento, kurį Komisija rado internete, iš tikrųjų matyti, kad tik 25 % kanifolijos naudojama spaustuviniams dažams skirtų dervų gamybai. Todėl susijungęs subjektas dėl savo turimos 20–30 % pasaulinės kanifolijos dervų rinkos dalies (ginčijamo sprendimo 53 konstatuojamoji dalis) gali nupirkti tik 5–10 % pasaulinės kanifolijos produkcijos, o tai nėra didelės perkamosios galios rodiklis.

155 Trečia, rinkos tyrimas neleido padaryti išvados, kad žaliavų trūkumas buvo kliūtis didinti gamybą. Nors Komisija konkrečiai neklausė koncentracijos šalių konkurentų, ar jie susidūrė su tam tikrų rūšių kanifolijos trūkumu, ji mano, kad ta informacija būtų buvusi paminėta jų atsakymuose į konkurentų klausimyno 39 ir 40 klausimus, jei tie konkurentai būtų manę, kad šis trūkumas buvo pagrindinė dervų gamybos kliūtis. Tačiau taip nėra. Komisija taip pat teigia, kad vienintelis klientas, per administracinę procedūrą paminėjęs žaliavų trūkumo problemą, buvo *Siegwerk*. Nei *Flint*, nei *Sun* per administracinę procedūrą nepaminėjo problemos, kurią jos dabar laiko pagrindiniu koncentracijos vertinimo elementu. Be to, Komisijai pateiktoje informacijoje dėl (*konfidencialu*) nurodomos atitinkamos techninio pobūdžio problemos ir reaktorių priežiūros priemonės. Toje informacijoje nenurodomas joks žaliavų trūkumas.

156 Ketvirta, kalbant apie ieškovių nurodytas publikacijas, pažymėtina, jog Komisija primena, kad ginčijamų aktų teisėtumas turi būti vertinamas pagal ginčijamo akto priėmimo metu buvusias faktines ir teisines aplinkybes. Ji taip pat laikosi nuomonės,

kad atidžiai išnagrinėjus tuos dokumentus matyti, jog nė viename jų nėra nuorodų į žaliavų trūkumą, kuris būtų kliudęs didinti kanifolijos dervų gamybą.

157 Penkta, kalbėdama apie ankstesnius savo sprendimus Komisija teigia, kad tos bylos buvo susijusios su visiškai kitokiomis faktinėmis aplinkybėmis nei šioje byloje, todėl neturi reikšmės šiai bylai.

158 Galiausiai Komisija pažymi, kad *Siegwerk* atsakymuose į klientų klausimyno 35 ir 39 klausimus nurodė, jog „rinkoje buvo tam tikras pajėgumų perteklius“.

159 Į bylą įstojusios šalys teigia, kad tuo metu, kai vyko koncentracija, kanifolijos kainos labai išaugo dėl laikino pasiūlos sumažėjimo paklausos atžvilgiu, nulemto nedidelių pradinių atsargų, blogo oro, dėl kurio vėliau surinktas spygliuočių sakų dervos derlius, ir spekuliacijų, tačiau kanifolijos galima buvo gauti rinkos kaina ir kad paskui kainos nukrito. Nurodydamos susitikimą su *Sun*, įvykusį jau priėmus ginčijamą sprendimą, į bylą įstojusios šalys teigia, kad pateikdamos ieškinį ieškovės šią aplinkybę žinojo.

Kalbant apie dvi iš ieškovių nurodytų publikacijų, į bylą įstojusios šalys tvirtina, kad tose publikacijose esantys pareiškimai neturi reikšmės, nes jie neturi jokio ryšio su kanifolijos dervų gamyba Europoje. Trečiojoje publikacijoje nurodyta, kad įgyvendindama projektą, kuriuo siekiama padvigubinti gamybos pajėgumus, *Arez* pradėjo statybas Kinijoje, o tai reiškia, kad ji manė turinti reikalingą prieigą prie žaliavų. Be to, tos publikacijos bei *Megara* ir *Resinall* gamybos ir pardavimo sutartis yra naujų

atėjimų į rinką pavyzdžiai, rodantys, kad patekimo į rinką ir plėtros kliūtys nebuvo didelės.

161 Galiausiai nė viena faktinė aplinkybė nepatvirtina teiginio, kad susijungęs subjektas galėtų lengviau gauti žaliavų. Atvirkščiai, 2006 m. balandžio 7 d. susitikime *Sun* išreiškė susirūpinimą, kad *Hexion*, kitaip nei jos konkurentai, nebuvo vertikaliai integruota į kanifolijos tiekėjų sektorių.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

162 Pirmojoje šio ieškinio pagrindo dalyje ieškovės iš esmės pateikia du kaltinimus, susijusius, pirma, su Komisijos klaidomis nusprendžiant, jog rinkoje buvo perteklinių pajėgumų, ir, antra, su klaidomis, kurias ji padarė ginčijamame sprendime neišanalizavusi kanifolijos dervų gamybai būtinų žaliavų prieinamumo ir tariamo žaliavų trūkumo poveikio pajėgumų naudojimui.

— Dėl pirmojo kaltinimo padarius klaidų, susijusių su rinkoje turimais pajėgumais

163 Iš pradžių reikėtų priminti, kad ginčijamo sprendimo 63–67 konstatuojamosiose dalyse Komisija nusprendė, jog rinkoje buvo perteklinių pajėgumų.

164 Todėl reikia išnagrinėti, ar nuspręsdama, kad rinkoje buvo perteklinių pajėgumų, Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą.

165 Pirma, kalbant apie tariamus bendrus ir sezoninius suvaržymus, iš administracinės bylos medžiagos matyti, kad ieškovės teigė, jog rinkoje buvo gamybos pajėgumus ribojančių suvaržymų, kad tiekėjų pajėgumai galbūt mažėjo, kad *Sun* kasmet dėjo daug pastangų siekdama užsitikrinti reikiamas atsargas, visų pirma didelės sezoninės paklausos laikotarpiu nuo rugsėjo iki gruodžio mėn., ir kad egzistuojančių gamybos pajėgumų nepakako (*Flint* atsakymas į klientų klausimyno 40 klausimą ir *Sun* atsakymas į klientų klausimyno 39 klausimą). Be to, savo papildomose pastabose *Sun* nurodė, kad (*konfidencialu*).

166 Šiuo atžvilgiu reikėtų priminti, kad ginčijamas sprendimas, kaip nurodyta 62–65 konstatuojamosiose dalyse, iš esmės yra grindžiamas koncentracijos šalių konkurentų pateikta informacija, kuria remiantis neišnaudoti gamybos pajėgumai sudarė bent 19,5 % visos rinkoje pagaminamos produkcijos, o pagal kai kuriuos vertinimus galėjo siekti ir 41 % (žr. šio sprendimo 25 punktą). Remiantis ginčijamo sprendimo 65 konstatuojamąja dalimi, penki iš septynių į klausimyną atsakiusių klientų pripažino, kad rinkoje buvo perteklinių pajėgumų. Tiek, kiek ieškovės ginčija šią aplinkybę, Komisija teisingai nurodo *Siegwerk* atsakymus į klientų klausimyno 35 ir 39 klausimus, kuriuose ji pripažįsta esant perteklinių pajėgumų. Todėl iš bylos medžiagos aišku, kad tik *Flint* ir *Sun* per administracinę procedūrą aiškiai nurodė, jog pajėgumai buvo suvaržyti. Iš papildomų *Sun* pastabų ir (*konfidencialu*) atsakymo taip pat aišku, kad (*konfidencialu*). Iš tiesų jie rodo, kad (*konfidencialu*).

167 Be to, iš *Sun* pateikto susirašinėjimo elektroniniu paštu taip pat aišku, kad (*konfidencialu*). Todėl Komisija neprivalėjo nei papildomai paaiškinti, kaip (*konfidencialu*), nei patikrinti savo teiginių šiuo atžvilgiu kreipdamasi į *Sun*. Be to, kadangi (*konfidencialu*) pateikta informacija dėl (*konfidencialu*) pakankamai paaiškina (*konfidencialu*), Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija neprivalėjo tikrinti šio aspekto kreipdamasi į *Sun*.

168 Tokiomis aplinkybėmis Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija neprivalėjo papildomai patvirtinti savo ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje padarytų išvadų ir kad nusprendusi, jog rinkoje buvo perteklinių pajėgumų, ji nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

169 Antra, dėl tariamų ieškovių konkurentų pajėgumų suvaržymų reikia pažymėti, jog *Flint* nurodė, kad kiti tiekėjai neturėjo pakankamai neišnaudotų pajėgumų, kad buvo labai sunku gauti iš atitinkamų tiekėjų atitinkamas jai reikalingų kiekių garantijas, kad pajėgumai buvo pagrindinis tiekimo sutarties sudarymo kriterijus ir kad ji privalėjo įtraukti susijungusį subjektą į savo tiekėjų portfelį, nes kiti tiekėjai negalėjo suteikti jai reikiamų kiekių garantijos (atsakymai į klientų klausimyno 12, 40, 43 ir 45 klausimus). Be to, *Sun* nurodė, kad visi kanifolijos dervų gamintojai šiuo metu yra spaustuvinių dažų pramonės tiekėjai, todėl šioje pramonėje nėra jokio alternatyvaus tiekėjo, kad reikiamas kiekis buvo vienas iš kriterijų sudarant tiekimo sutartis, kad šiuo metu nė vienas tiekėjas negali patenkinti jos poreikių ir kad visi stambiausi dervų pirkėjai turėjo įvairiarūšio tiekimo strategijas (atsakymai į klientų klausimyno 12, 42 ir 44 klausimus). Galiausiai *Siegwerk* nurodė, kad nebuvo Europoje įsisteigusius tiekėjus galinčios pakeisti alternatyvos (atsakymas į klientų klausimyno 12 klausimą).

170 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad šioje byloje vienintelis svarbus klausimas yra tas, ar turimi pajėgumai leidžia koncentracijos šalių klientams perduoti užsakymus, kuriuos iki šiol vykdė koncentracijos šalys, kitiems esamiems tiekėjams ar galimiems naujai į rinką atėjusiems tiekėjams. Iš pirmesniame punkte nurodytų atsakymų į klientų klausimynus aišku, kad per administracinę procedūrą tik *Flint* aiškiai nurodė sunkumus, susijusius su koncentracijos šalių konkurentų tiekimo apimtimis. Tačiau dėl sunkumų gauti tiekėjų „reikiamų kiekių“ garantiją *Flint* taip pat nurodė, kad klientas galėjo gauti tokias garantijas, jei buvo pasirengęs mokėti atitinkamą kainą („If we pay, we get!“ atsakymas į klientų klausimyno 40 klausimą). Taigi atrodo, kad nurodyti tariami sunkumai yra labiau susiję su pagal paklausą tiekėjų nustatytų kainų lygiu, o ne su pajėgumų trūkumu.

171 Toliau reikia nurodyti, jog siekiant atgrasyti susijungusį subjektą nuo bet kokio antikonkurencinio elgesio, nebūtina, kad visi jo klientai galėtų perduoti visus savo užsakymus kitiems tiekėjams vykdyti. Ieškovių galimybė perduoti didelės savo poreikių dalies vykdymą kitiems tiekėjams gali būti laikoma pakankamai didelių susijungusio subjekto nuostolių grėsme, galinčia atgrasyti jį nuo tokios strategijos. Šioje byloje iš įvairiarūšio tiekimo strategijos, kurią *Sun* nurodė per administracinę procedūrą, aišku, kad klientai siekia įtraukti keletą gamintojų į savo tiekėjų portfelį. Iš ginčijamo sprendimo 51 ir 62–64 konstatuojamosiose dalyse nurodytų ir ieškovių neginčytų *Arizona*, *Cray Valley* ir *Respol* užimamų rinkos dalių, jų gamybos pajėgumų ir didelio pajėgumų pertekliaus aišku, kad šie tiekėjai galbūt gali tiekti ieškovėms reikalingais dideliais kiekiais. Taip pat reikia pažymėti, kad smulkesni tiekėjai bendrai turi maždaug 21 % rinkos ir didelių perteklinių pajėgumų. Todėl Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, ginčijamo

sprendimo 68 ir 71 konstatuojamosiose dalyse nusprendusi, kad kiti gamintojai rinkoje turėjo pajėgumų, leidusių jiems pasipriešinti konkurencijai nepalankiam elgesiui ir aprūpinti stambiausius koncentracijos šalių klientus.

172 Galiausiai reikia priminti, kad tik *Flint* ir *Sun* per administracinę procedūrą nurodė, jog buvo pajėgumų suvaržymų, nes kiti klientai, įskaitant *Siegwerk* ir visus koncentracijos šalių konkurentus, pripažino, kad perteklinių pajėgumų buvo. Dėl tokių priežasčių Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos nuspręsdama, jog nebuvo ieškovių konkurentų pajėgumų suvaržymų, dėl kurių jie negalėtų perduoti pakankamai didelę savo užsakymų dalį kitiems tiekėjams.

173 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, Pirmosios instancijos teismas mano, kad Komisija galėjo nuspręsti, jog rinkoje buvo perteklinių pajėgumų. Todėl šį kaltinimą reikia atmesti.

— Dėl antrojo kaltinimo padarius klaidų, susijusių su žaliavų prieinamumu

174 Preliminariai Pirmosios instancijos teismas pažymi, kad ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje Komisija pripažino, jog kelerius metus prieš koncentraciją didėjo žaliavų, kurios yra pagrindiniai kanifolijos dervų gamybai naudojami ištekliai, kaip antai neperdirbtos naftos, spygliuočių sakų dervos ir talo alyvos dervos, kainos (kanifolijos dervų kaina už toną nuo 500 JAV dolerių 2004 m. sausio mėn. padidėjo iki maždaug 1 250 JAV dolerių ginčijamo sprendimo dieną).

175 Todėl reikia patikrinti, ar Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, ginčijamame sprendime neišnagrinėjusi kanifolijos dervų gamybai būtinų žaliavų prieinamumo ir tariamo tokių žaliavų trūkumo poveikio pajėgumų naudojimui.

176 Visų pirma, kalbant apie teiginius dėl buvusio žaliavų trūkumo, reikia pažymėti, kad *Siegwerk* atsakymuose į klientų klausimyno 36 ir 39 klausimus nurodė, jog didelės kainos ir žaliavų prieinamumas tuo metu buvo pagrindinės kliūtys patekti į rinką ir jog visai neseniai dėl žaliavų trūkumo buvo susidurta su didelėmis pirkimo problemomis. Atsakyme į klientų klausimyno 15 klausimą *Siegwerk* taip pat nurodė, kad 2006 m. vasario mėn. *Arizona* nustojo jai tiekti daugelį modifikuotų fenolio dervų, nes nutraukė gamybą dėl nuolatinio dviejų pagrindinių žaliavų – neapdorotos talo alyvos dervos ir spygliuočių sakų dervos – trūkumo. Be to, jau buvo priminta, kad ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje minimas didelis žaliavų kainų augimas, kuris tęsėsi kelerius metus iki ginčijamo sprendimo priėmimo. Galiausiai į bylą įstoję asmenys pripažįsta, kad dėl įvairių veiksnių pasiūla buvo laikinai sumažėjusi paklausos atžvilgiu.

177 Tačiau Komisija teisingai pažymi, kad *Siegwerk* vienintelė iš dešimties klientų, atsakiusių į klientų klausimyną, nurodė su žaliavų prieinamumu susijusias problemas. Joks kitas klientas, net *Flint* ar *Sun*, per administracinę procedūrą neteigė, kad buvo tokių sunkumų. Taip pat nė vienas iš trylikos koncentracijos šalių konkurentų, atsakiusių į konkurentų klausimyną, nepaminėjo šių problemų neapdorotos talo alyvos dervos ar kanifolijos dervos atžvilgiu, nors Komisija uždavė klausimų dėl pajėgumų panaudojimo hibridinių dervų (gaminamų iš angliavandenilių dervų ir talo alyvos dervos ar spygliuočių sakų dervos pagrindu gaminamų dervų) gamybai ir dėl sunkumų patekti visų pirma į kanifolijos dervų rinką (konkurentų klausimyno 39 ir 40 klausimai). Iš tiesų vienintelė nuoroda šiuo klausimu yra *Cray Valley* teiginys, kad

„ribota galimybė gauti pigių žaliavų (visų pirma angliavandenilių) buvo kliūtis naujokams patekti į rinką“. Konkrečiai kalbant, *Arizona* nenurodė jokių sunkumų šiuo atžvilgiu, nors kanifolijos dervų gamintojai gali geriausiai nustatyti su jų žaliavomis susijusias tiekimo problemas. Be to, į bylą įstojusios šalys taip pat teigia, kad, nepaisant laikino pasiūlos sumažėjimo paklausos atžvilgiu, spygliuočių sakų dervos vis dar buvo įmanoma gauti rinkos kaina.

178 Remdamasis tuo, kas nurodyta pirmiau, Pirmosios instancijos teismas mano, kad atsižvelgiant vien į *Siegwerk* pareiškimus tokioje situacijoje, kai visi gamintojai turėtų patirti tokių pačių sunkumų, Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, ginčijamame sprendime neišnagrinėjusi galimybės gauti žaliavų.

179 Antra, kalbant apie internete esančius dokumentus, kuriuos nurodo ieškovės, reikia pažymėti, kad, pirma, į tuos dokumentus negalima atsižvelgti kaip į tariamo žaliavų trūkumo įrodymus, nes nė vienas iš tų dokumentų nebuvo pateiktas Komisijai per administracinę procedūrą. Be to, pranešimas apie *Megara* ir *Resinall* susitarimą ir pranešimas dėl dervų buvo paskelbti jau priėmus ginčijamą sprendimą, o DRT pareiškimas apskritai yra be datos.

180 Antra, dėl ieškovių siekio remtis šiais dokumentais įrodinėjant, jog priimant ginčijamą sprendimą tariamai buvo plačiai žinoma apie neapdorotos talo alyvos dervos ir spygliuočių sakų dervos trūkumą, reikia pastebėti, kad *Resinall* pranešime nenurodomos nei tariamai trūkstamos žaliavos, nei šio trūkumo priežastys, o į bylą įstojusios šalys nurodė (ir ieškovės to neginčijo), jog ginčijamo sprendimo ir pranešimo laikotarpiu *Resinall* nepardavinėjo kanifolijos dervų Europoje. Be to, DRT pareiškimas skirtas terpeno dariniams, o į bylą įstojusios šalys tvirtino (ir ieškovės to neginčijo),

kad tai, kas pasakytina apie terpeno darinius, nebūtinai tinka ir kanifolijos dervoms. Be to, tiek, kiek tas pareiškimas susijęs su spygliuočių sakų derva, reikia pažymėti, kad nėra akivaizdu, ar jame kalbama apie gamybos, ar apie kainų padidėjimą, ir kad netgi kainų padidėjimo įrodymai nebūtinai patvirtina trūkumo buvimą. Galiausiai iš ataskaitos apie dervas matyti, kad ji konkrečiai skirta ne neapdorotai talo alyvos dervai arba spygliuočių sakų dervai, bet visoms žaliavoms ir visų pirma angliavandeniliams, kad joje apskritai nurodoma, jog 2005 m. buvo sunkumų, tačiau 2006 m. tiekimas stabilizavosi, ir kad 2005 m. atsiradę sunkumai buvo susiję veikiau su kainų padidėjimu ir jų nepastovumu nei su dviejų nagrinėjamų žaliavų trūkumu. Iš tiesų vienintelė nuoroda būtent į šių dviejų žaliavų trūkumą yra susijusi su 2005 m., o šis trūkumas bei didesnės sąnaudos paaiškinamos visų pirma išaugusiomis energijos sąnaudomis. Todėl reikia manyti, kad šie dokumentai neįrodo, jog neapdorotos talo alyvos dervos ir spygliuočių sakų dervos trūkumas buvo plačiai žinomas tuo metu, kai buvo priimamas ginčijamas sprendimas, ir kad todėl Komisija turėjo ištirti šį klausimą.

181 Dėl šių priežasčių Pirmosios instancijos teismas mano, kad ieškovių nurodyti internete esantys dokumentai neįrodo, jog Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, ginčijamame sprendime neišnagrinėjusi žaliavų prieinamumo.

182 Trečia, kalbėdama apie tvirtinimą, kad dėl tariamo žaliavų trūkumo konkurentai negali didinti gamybos ir tai yra kliūtis patekti į rinką ir joje plėstis, Komisija teisingai pažymi, kad ieškovės nepaaiškino, kaip antikonkurenciniai padariniai galėjo atsirasti dėl žaliavų trūkumo, kuris, atrodytų, vienodai veikia visus tiekėjus. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad *Siegwerk* atsakyme į klientų klausimyno 12 klausimą nurodė, jog daugiausia kanifolijos buvo pagaminama Kinijoje ir kad jei kiniška kanifolija pabrangtų, visi pasaulio tiekėjai susidurtų su ta pačia problema. Iš tiesų, jei spygliuočių sakų derva būtų neprieinama, nė vienas gamintojas, net susijungęs

subjektas, negalėtų iš spygliuočių sakų dervos pagaminti kanifolijos dervų. Kita vertus, jei ji yra prieinama, bet kuris gamintojas gali jos įsigyti, jei tik jis pasirengęs mokėti atitinkamą kainą (žr. šio sprendimo 170 punktą).

183 Taigi, kaip teigia Komisija, padarinių konkurencijai galėtų turėti tik preferencinė koncentracijos šalių prieiga. Tačiau ieškovės neteigia, kad koncentracijos šalys ją turi. Jos tik teigia, kad susijungęs subjektas dėl savo dydžio, infrastruktūros ir patirties gali įgyti didelio masto spygliuočių sakų dervos tiekimo kontrolę ar daryti tam įtaką. Tačiau Komisija pažymėjo (ir ieškovės to neginčijo), kad susijungęs subjektas nupirks tik 5–10 % pasaulinės spygliuočių sakų dervos produkcijos (žr. šio sprendimo 154 punktą).

184 Dėl šių priežasčių Pirmosios instancijos teismas mano, kad ieškovių argumentai, jog, pirma, dėl žaliavų trūkumo konkurentai negalės didinti savo gamybos ir tai yra kliūtis patekti į rinką ir joje plėstis, ir, antra, kad susijungęs subjektas turės didelę perkamąją galią, nebuvo pakankamai įrodyti.

185 Ketvirta, kalbant apie nuorodas į gaires ir į ankstesnius Komisijos sprendimus, pakanka pažymėti, kad kiekviena byla turi būti vertinama pagal jos konkrečias faktines aplinkybes, o iš to, kas nurodyta pirmiau, išplaukia, jog ieškovių pateikti įrodymai nepatvirtina, kad ginčijamame sprendime Komisija privalėjo nagrinėti žaliavų prieinamumą ir jų tariamo trūkumo poveikį pajėgumų panaudojimui.

186 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, Pirmosios instancijos teismas mano, kad ieškovės neįrodė, jog Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, ginčijamame sprendime neišnagrinėjusi žaliavų prieinamumo ir jų tariamo trūkumo padarinių pajėgumų naudojimui. Todėl šį kaltinimą reikia atmesti.

187 Todėl daroma išvada, kad šią ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

b) Dėl antrosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su susijungusio subjekto klientų vertikaliosios integracijos pobūdžio ir masto nustatymo klaidomis

Šalių argumentai

188 Ieškovės tvirtina, kad Komisija neišnagrinėjo klientų vertikalios integracijos pobūdžio ir masto. Ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje pažymėjusi, kad tokios įmonės, kaip antai *Siegwerk* ir *Flint*, „vykdančios savo poreikiams tenkinti skirtų kanifolijos dervų gamybą <…> sėkmingai drausmina savo tiekėjus“, Komisija panaudojo koncentracijos šalių apskaičiuotus gamybos pajėgumų duomenis, nepaklaususi ieškovių apie jų gamybos pobūdį. Nagrinėjama savo poreikiams tenkinti skirta gamyba apima tik vieną konkrečią kanifolijos dervos rūšį, kuri gali būti naudojama riboto spaustuvinių dažų asortimento gamybai. Be to, vietoj 25 000 t ir 12 000 t, *Flint* ir *Siegwerk* iš tiesų pagamina tik (*konfidencialu*). Atlikus išsamų tyrimą, siekiant

patvirtinti tuos duomenis, būtų buvę atskleista, kad ši gamyba niekaip negali riboti koncentracijos šalių, nes ieškovės išlieka priklausomos nuo išorės tiekimo. Komisija nepatikrino, ar jos turima informacija buvo tiksli, reikšminga ir objektyvi. Kadangi abi ieškovės savo pastabose išreiškė rimtų abejonių dėl koncentracijos veiklos, nurodydamos dėl koncentracijos atsirasiančius konkurencinius suvaržymus, stebėtina, jog Komisija neišnagrinėjo koncentracijos šalių pateiktų duomenų pakartotinai.

189 Komisija pažymi, kad ieškovės neneigia, jog *Flint* ir *Siegwerk* vykdo nemažą savo poreikiams tenkinti skirtą gamybą ir kad skirtumas tarp ginčijamame sprendime nurodytų skaičiavimų ir ieškovių pateiktų skaičių yra nedidelis. Ieškovių argumentą, kad savo poreikiams galima pasigaminti tik kai kuriems spaustuviniams dažams skirtas dervas, reikėtų atmesti kaip nepagrįstą, nes spaustuviniams dažams skirtų kanifolijos dervų gamintojai paprastai gali gaminti visų rūšių dervas. Bet kuriuo atveju ieškovių argumentai nepaneigia ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje padarytos išvados, kad egzistuoja klientų vertikalios integracijos pavojus.

190 Į bylą įstojusios šalys nurodo, kad *Flint* ir *Siegwerk* bendri (*konfidencialu*) pajėgumai, remiantis jų pačių skaičiavimais, yra dideli, palyginti su iki koncentracijos *Hexion* turėtu 35 000 t pajėgumu. Komisijai iš pranešimo apie koncentraciją taip pat buvo žinoma, kad *Flint* ir *Siegwerk* gamino tik dervas. Atsižvelgiant į didelį tiekimo pakeičiamumą, *Flint* ir *Siegwerk* galėjo pasinaudoti turimais savo poreikiams tenkinti skirtos gamybos pajėgumais tiekėjams drausminti, pirma, pagrasindamos nutraukti giliaspaudės ir plokščiaspaudės spaudos dažams skirtų dervų užsakymus ir, antra, atlaisvindamos kitų tiekėjų pajėgumus gaminti kitas spaustuvinių dažų rinkai skirtų rūšių dervas. Galiausiai ieškovės gerai žino apie savo gebėjimą grasinti vertikaliąja integracija, nes tai padaryti *Sun* grasino 2006 m. gegužės 5 d. susitikime su *Hexion*.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

191 Preliminariai reikėtų priminti, kad nagrinėdama koncentracijos šalių klientų kompensacinę pirkėjo įtaką Komisija ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje nurodė, jog, remiantis šalių skaičiavimais, trys pagrindiniai klientai turėjo didelių savo poreikiams tenkinti skirtos gamybos pajėgumų: *Flint* ir *Siegwerk*, kurių gamybos pajėgumai buvo atitinkamai maždaug 25 000 t ir 12 000 t, ir *Huber*, neseniai įsigijusi *Micro Inks* ir pranešusi tiekėjams pradėsianti pirkti iš savo dukterinės bendrovės.

192 Todėl reikia išnagrinėti, ar Komisija padarė klaidų dėl *Flint* ir *Siegwerk* vertikalios integracijos, galėjusių turėti įtakos jos išvadai, kad koncentracijos šalių klientai turi kompensacinę pirkėjo įtaką.

193 Visų pirma, kalbant apie skirtumą tarp ginčijamame sprendime nurodytų ir ieškovių pateiktų gamybos kiekių, reikia pažymėti, kad tas skirtumas minimalus. Net remiantis ieškovių pateiktais skaičiais, *Flint* ir *Siegwerk* bendra gamyba sudaro daugiau nei (*konfidencialu*) % *Hexion* gamybos pajėgumų iki koncentracijos. Dėl šių priežasčių reikia manyti, kad ieškovių nurodytas skirtumas neturi įtakos ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje padarytai Komisijos išvadai dėl kompensacinės pirkėjo įtakos.

194 Antra, kalbant apie argumentą, kad *Flint* ir *Siegwerk* gamina tik kai kurias dervų rūšis ir kad todėl jos yra priklausomos nuo rinkos tiekėjų, į bylą įstojusios šalys teigia, kad savo poreikiams tenkinti skirta gamyba, net jei apsiribojama tik kai kurių rūšių kanifolijos dervomis, leidžia joms daryti spaudimą tiekėjams. Bet kuriuo atveju Komisija teisingai tvirtina, kad galimi savo poreikiams tenkinti skirtos *Flint* ir *Siegwerk* gamybos apribojimai neturi įtakos ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje pateikto motyvo esmei. Iš tiesų ji naudoja *Flint*, *Siegwerk* ir *Huber* pavyzdžius, kad įrodytų, jog koncentracijos šalių klientų kompensacinę pirkėjo įtaką sustiprina jų vertikalios integracijos pavojaus realumas. Dėl šių priežasčių reikia manyti, kad tai, jog Komisija ginčijamo sprendimo 69 konstatuojamojoje dalyje nepaminėjo galimų *Flint* ir *Siegwerk* gamybos apribojimų, neturi įtakos Komisijos išvadai dėl kompensacinės pirkėjo įtakos.

195 Galiausiai iš to, kas nurodyta pirmiau, aišku, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos nuspręsdama, jog šios bylos aplinkybėmis nereikėjo tikrinti duomenų apie *Siegwerk* ir *Flint* gamybą.

196 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, ieškovės neįrodė, kad nuspręsdama, jog koncentracijos šalių klientai turi kompensacinę pirkėjo įtaką, Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, arba kad vertindama *Flint* ir *Siegwerk* vertikalios integracijos pavojų ji padarė šiai išvadai įtakos galinčią turėti faktinę klaidą.

197 Todėl šią ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

c) Dėl trečiosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su didelio žaliavų kainų padidėjimo įtakos vertinimo klaidomis

Šalių argumentai

198 Ieškovės laikosi nuomonės, kad Komisija tinkamai neištyrė, kokią įtaką konkurencijai turėjo spygliuočių sakų dervos kainos padidėjimas nuo 500 iki 1 250 JAV dolerių už toną per 29 mėnesių laikotarpį iki koncentracijos. *Sun* pranešė Komisijai apie akivaizdžius kanifolijos dervos kainų padidinimus, visų pirma apie koncentracijos šalių nuo 2005 m. vasario mėn. iki 2006 m. gegužės 15 d. taikytus kainų padidinimus. Tačiau Komisija neišnagrinėjo šių kainų padidinimų, susijusių su didėjančia paklausa, įtakos kanifolijos dervos gamintojams ir pirkėjams, nors kitose bylose ji laikėsi nuomonės, kad galimybė didinti kainas <…> yra geriausias įrodymas, jog anksčiau konkurencija nebuvo pakankama ir kad po koncentracijos ji neturėtų labai suvaržyti susijungusio subjekto rinkos galios (žr. sprendimą *Nestlé-Perrier*) ir kad kainų padidinimai „neatitinka argumento, jog kainos ribojamos perteklinių pajėgumų“ (2000 m. kovo 14 d. Komisijos sprendimas 2002/244/EB, skelbiantis koncentraciją suderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimu (byla COMP/M.1663 – *Alcan/Alusuisse*) (OL L 90, 2002, p. 1, toliau – sprendimas *Alcan-Alusuisse*).

199 Komisija pažymi, kad ieškovės nepaaiškina, kodėl būtinas išsamus žaliavų kainų padidėjimo, turinčio įtakos visiems atitinkamo produkto gamintojams, tyrimas. Ji tvirtina, kad toks kainų padidėjimas niekaip nesusijęs su šia koncentracija ir kad koncentracija nėra to padidėjimo priežastis. Kadangi kanifolijos dervų gamybai būtinų žaliavų kainos per pastaruosius kelerius metus labai išaugo, kanifolijos dervų kainos taip pat pakilo.

200 Į bylą įstojusios šalys taip pat teigia, kad ieškinyje nepaaiškinama, kaip žaliavų kainų padidėjimas gali būti susijęs su koncentracija, apie kurią pranešta. Taip pat bylų, kuriose buvo priimti sprendimai *Alcan-Alusuisse* ir *Nestlé-Perrier*, faktinės aplinkybės nėra panašios į šios bylos. Galiausiai jos pažymi, kad *Sun* pateikti su kainų padidėjimu susiję įrodymai buvo išnagrinėti ginčijamo sprendimo 66 ir 67 konstatuojamosiose dalyse.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

201 Visų pirma reikėtų priminti, kad ginčijamo sprendimo 66 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, jog *Akzo* ir *Hexion* anksčiau yra didinusios kanifolijos dervų kainas. Ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje ji pažymėjo, kad tos kainos didėjo iki koncentracijos dėl žaliavų, kurios yra pagrindiniai kanifolijos dervų gamybos ištekliai, kaip antai neapdorota nafta, spygliuočių sakų derva ir talo alyvos derva, kainų padidėjimo (spygliuočių sakų dervos kaina už toną nuo 500 JAV dolerių 2004 m. sausio mėn. išaugo iki maždaug 1 250 JAV dolerių ginčijamo sprendimo dieną).

202 Todėl reikia patikrinti, ar, kaip teigia ieškovės, Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, ginčijamame sprendime neišnagrinėjusi, pirma, kanifolijos dervų kainų padidinimų, visų pirma tų, kuriuos atliko koncentracijos šalys, ir, antra, žaliavų kainų padidėjimo įtakos kanifolijos dervų gamintojams ir pirkėjams.

203 Kalbant, pirma, apie kanifolijos dervų kainų padidėjimą, šio sprendimo 201 punkte jau buvo pažymėta, kad pagal ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamąją dalį jos išaugo padidėjus žaliavų kainoms. Ieškovės neginčija šio paaiškinimo. Iš to išplaukia, kad šie veiksniai negali pagrįsti teiginio, jog, priešingai nei bylose, kuriose buvo priimti sprendimai *Alcan-Alusuisse* ir *Nestlé-Perrier*, nagrinėtomis faktinėmis aplinkybėmis padarytos išvados, šioje byloje Komisija nustatė, jog kainų padidėjimą sukėlė ne nepakankama konkurencija ar rinkos galia. Kadangi ieškovės nepateikė jokio kito paaiškinimo, patvirtinančio jų nuomonę, jog visus klientus *a priori* vienodai paveikiantis bendras kainų padidėjimas yra svarbus antikonkurencinių koncentracijos padarinių vertinimui, jos neįrodė, kad Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, neišnagrinėjusi tų kainų padidėjimo padarinių kanifolijos dervų pirkėjams.

204 Antra, kalbant apie žaliavų kainas, ginčijamo sprendimo 67 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad jų padidėjimą iš dalies lėmė padidėjusi neapdorotos naftos kaina. Be to, reikėtų turėti omenyje, kad *Siegwerk* nurodė (ir niekas to neginčijo), jog tas padidėjimas turėjo vienodos įtakos visiems atitinkamo produkto gamintojams (žr. šio sprendimo 181 punktą). Todėl nėra priežasties manyti, kad tas bendras žaliavų kainų padidėjimas kelia konkurencijos problemų (žr. šio sprendimo 181–183 punktus). Iš tiesų ieškovės nenurodė jokių konkrečių priežasčių, dėl kurių Komisija turėjo ištirti žaliavų kainų padidėjimo įtaką kanifolijos dervų gamintojams ir pirkėjams.

205 Iš to, kas nurodyta pirmiau, aišku, kad ieškovės neįrodė, jog Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, neišanalizavusi kainų padidėjimo įtakos kanifolijos dervų gamintojams ir pirkėjams. Todėl šią ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

d) Dėl ketvirtosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su klaidomis vertinant kompensacinę pirkėjo įtaką

Šalių argumentai

206 Ieškovės tvirtina, kad Komisija netinkamai išnagrinėjo argumentus, susijusius su kompensacine pirkėjo įtaka. Nepakako įrodyti, kad paklausa rinkoje koncentruota ar kad klientai perka iš kelių tiekėjų. Komisija turėjo skirti pagrindinį dėmesį pirkėjų galimybei imtis veiksmų, siekiant sutrukdyti tiekėjams padidinti kainas. Atsižvelgiant į byloje esančius įrodymus, kurie prieštaravo Komisijos argumentui dėl kompensacinės pirkėjo įtakos, Komisija privalėjo atlikti sudėtingesnę analizę, apimančią pramonės struktūrą ir kitokius pramonės dinamikos veiksnius, taip pat tikslias strategijas, kurias pirkėjai galėjo taikyti, kad pažabotų kainų kilimą po koncentracijos (1998 m. lapkričio 25 d. Komisijos sprendimas 1999/641/EB, skelbiantis koncentraciją suderinama su bendrąja rinka ir EEE susitarimo veikimu (Byla IV/M.1225 – *Enso-Stora*) (OL L 254, p. 9, toliau – sprendimas *Enso-Stora*). Ginčijamame sprendime šie klausimai neaptariami, o Komisija tik nurodo, kad didelė koncentracijos šalių priklausomybė nuo kelių stambių klientų kliudys bet kokiam konkurencijai nepalankiam elgesiui, nors ieškovės pažymėjo, kad rinkai nebūdinga pirkėjo įtaka, ir nurodė, kad dėl to, jog įsigyja atsargų iš abiejų įmonių koncentracijos šalių, jos buvo ypač pažeidžiamos dėl susijungusio subjekto diktato. Ieškovės Komisijai pateiktose pastabose nurodė, kad tai buvo pardavėjo rinka ir kad jos negalėjo naudotis didele derybine galia to sektoriaus tiekėjų atžvilgiu, nes nebuvo kitų tiekėjų ir egzistavo techniniai suvaržymai. Atsižvelgdama į šias pastabas, Komisija privalėjo motyvuoti savo išvadas, tačiau to nepadarė, nes ginčijamame sprendime neatsižvelgė į ieškovių argumentus.

207 Komisija tvirtina, kad ieškovės neginčija išvados, jog paklausa rinkoje labai koncentruota, ir pažymi, kad penkių pagrindinių dažų gamintojų pajamos sudaro maždaug 80–90 % *Hexion* ir 90–100 % *Akzo* pajamų. Ji taip pat pažymi, kad pasiūla rinkoje yra ne tokia koncentruota, nes susijungusio subjekto pardavimas ieškovėms sudaro (*konfidencialu*) % viso *Hexion* pardavimo ir (*konfidencialu*) % viso *Akzo* pardavimo, tačiau tik (*konfidencialu*) % visų *Sun* poreikių. Todėl koncentracijos šalys yra daug labiau priklausomos nuo ieškovių nei atvirkščiai. Pirkėjai taip pat turi daug kitų patikimų tiekėjų, nuosavos produkcijos ir galimybę vertikaliai integruotis. Tokiomis aplinkybėmis Komisija laikosi nuomonės, kad ginčijamame sprendime padaryta išvada, jog didelė koncentracijos šalių priklausomybė nuo kelių stambių klientų yra galimo susijungusio subjekto konkurencijai nepalankaus elgesio suvaržymas, yra pagrįsta.

208 Į bylą įstojusios šalys teigia, kad Komisija ginčijamame sprendime atidžiai išanalizavo pirkėjo įtakos klausimą. Sprendime *Enso-Stora* neįtvirtinama politika, kuria Komisija privalo vadovautis, o tos bylos faktinės aplinkybės nėra tiek panašios, kad galima būtų teigti, jog šioje byloje reikėtų atlikti panašią išsamią analizę. Atsakymai į klausimus, kuriuos nurodo ieškovės, nėra vienareikšmiai, neprieštarauja Komisijos nustatytoms ir išanalizuotoms faktinėms aplinkybėms ir nėra pakankamai pagrįsti.

Pirmosios instancijos teismo vertinimas

209 Reikia išnagrinėti, ar Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, apribojusi savo kompensacinės pirkėjo įtakos analizę ginčijamame sprendime nurodytais dalykais.

210 Visų pirma reikia turėti omenyje, kad gairių 64 ir 65 punktuose nurodoma, jog net ir labai dideles rinkos dalis turinčios įmonės neturi galimybių po susijungimo labai riboti veiksmingą konkurenciją, jei jų klientai turi kompensacinę pirkėjo įtaką. Vadovaujantis gairėmis, kompensacinę pirkėjo įtaką reikia suprasti kaip derybinę jėgą, kurią komercinėse derybose pirkėjas turi prieš pardavėjus dėl savo dydžio, komercinės svarbos pardavėjui ir galimybės pagrįstai grasinti, kad per pagrįstą laikotarpį pereis prie kitų tiekimo šaltinių, jei tiekėjas nuspręstų padidinti kainas ar kitaip pabloginti tiekimo kokybę ar sąlygas. Taip būtų ir tuomet, jei pirkėjas galėtų pagrįstai grasinti vertikaliai integruotis į tiekėjų rinką arba remti tiekėjų plėtrą ar atėjimą. Galiausiai labiau tikėtina, kad tokią kompensacinę pirkėjo įtaką turės stambūs ir išrankūs klientai, o ne mažesnės susiskaldžiusio sektoriaus įmonės.

211 Toliau, kalbant apie pačių ieškovių pateiktą informaciją, *Flint* nurodė, kad, jos žiniomis, kanifolijos dervų pirkėjai neturėjo derybinės galios (atsakymas į klientų klausimyno 40 klausimą). *Siegwerk* manė, kad šis klausimas susijęs su pardavėjo, o ne su pirkėjo rinka (atsakymas į klientų klausimyno 40 klausimą). *Sun* nurodė, kad, jos nuomone, pirkėjai negalėjo naudotis nuolatine derybine galia sektoriaus tiekėjų atžvilgiu, nes tiekėjų buvo labai nedaug, taip pat pirkėjams buvo sunku greitai pakeisti tiekėją ar panaudoti alternatyvius chemijos produktus (atsakymas į klientų klausimyno 40 klausimą).

212 Taigi tik *Sun* nurodė priežastis, pateisinančias kompensacinės pirkėjo įtakos nebuvimą, t. y. labai nedaug tiekėjų ir sunkumus perduodant užsakymus kitiems tiekėjams. Tačiau jau buvo pažymėta, kad ieškovės pakankamai neįrodė šių teiginių (žr. šio sprendimo 84 ir paskesnius bei 94 ir paskesnius punktus). Tas pats pasakytina

apie teiginius, susijusius su būtinų kiekių trūkumu ir mažėjančiais tiekėjų pajėgumais, kuriuos, pasak ieškovių, šiame kontekste pateikė *Flint* (žr. šio sprendimo 73 ir paskesnius punktus).

213 Kalbant apie argumentą, kad Komisija turėjo išnagrinėti klientų gebėjimą imtis veiksmų dėl bet kokio tiekėjų mėginimo padidinti kainas ir kad ji privalėjo atlikti sudėtingesnę analizę, apimančią pramonės struktūrą ir kitus pramonės dinamikos veiksnius, taip pat tikslias strategijas, kurias pirkėjai galėjo taikyti, kad pažabotų kainų kilimą po koncentracijos, reikia turėti omenyje, kad, pirma, ginčijamas sprendimas šiuo atžvilgiu grindžiamas aplinkybe, jog kai kurie klientai patys pasigamina reikalingas žaliavas, o tai leidžia jiems kažkiek drausminti savo tiekėjus. Antra, ji nurodo klientų galimybę gauti žaliavų iš kitų stambių ir smulkių tiekėjų, turinčių daug perteklinių pajėgumų ir galinčių gaminti visų rūšių kanifolijos dervas. Trečia, Komisija pažymi, kad paklausa susikoncentravusi ties labai nedaug stambių klientų, o ypač dėl jau nurodytų veiksnių tai jiems suteikia nemažą derybinę galią. Ketvirta, ji pažymi, kad yra tikėtina vertikalios integracijos grėsmė, o tai irgi leidžia tiems klientams drausminti savo tiekėjus (žr. šio sprendimo 28 punktą).

214 Be to, tie ginčijamame sprendime nurodyti motyvai iš esmės atitinka veiksnius, svarbius vertinant gairių 64 ir 65 punktuose nurodytą kompensacinę pirkėjo įtaką (žr. šio sprendimo 210 punktą). Iš tiesų ginčijamame sprendime pabrėžiama didelė tiekėjų priklausomybė nuo kelių stambių klientų. Pirmosios instancijos teismas šiuo atžvilgiu mano, kad, siekiant atgrasyti nuo konkurencijai nepalankaus elgesio, kurio gali imtis susijungęs subjektas, tokiems klientams nebūtina visiškai atsisakyti atitinkamo tiekėjo. Ieškovių turima galimybė perkelti didelės savo poreikių dalies vykdymą kitiems tiekėjams gali būti laikoma pakankama didelių nuostolių susijungusiam

subjektui galinčia sukelti grėsme, kad atgrasytų jį nuo tokios strategijos (žr. šio sprendimo 171 punktą).

215 Šioje byloje reikia turėti omenyje, kad, kalbant apie spaustuviniams dažams skirtas kanifolijos dervas, ieškovės yra vienos iš didžiausių koncentracijos šalių klienčių. Todėl net dalies jų užsakymų perdavimas kitiems tiekėjams sudarytų didelę susijungusio subjekto produkcijos dalį. Taip pat reikia priminti, kad Pirmosios instancijos teismas jau yra pripažinęs, jog Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, ginčijamo sprendimo 68 ir 71 konstatuojamosiose dalyse nuspręsdama, jog kiti gamintojai rinkoje turėjo pakankamai pajėgumų, kad galėtų pasipriešinti konkurencijai nepalankiam elgesiui ir aprūpinti stambius koncentracijos šalių klientus (žr. šio sprendimo 170–172 punktus) ir kad ieškovės neįrodė, jog, kaip jos teigia, yra labai sunku pakeisti tiekėją, atsižvelgiant į poreikį tikrinti kanifolijos dervų tinkamumą, o tai neleidžia klientams pagrįstai grasinti per pagrįstą laikotarpį pereiti prie alternatyvių tiekimo šaltinių, jei susijungęs subjektas nuspręstų padidinti kainas (žr. šio sprendimo 96–99 punktus).

216 Be to, nors pagal bylos, kurioje buvo priimtas sprendimas *Enso-Stora*, faktines aplinkybes dėl išskirtinės rinkos struktūros galėjo reikėti atlikti sudėtingas pramonės struktūros ir strategijų, kurias pirkėjai galėjo taikyti, kad pažabotų kainų kilimą po koncentracijos, analizes, iš to, kas nurodyta pirmiau, aišku, kad tai netaikoma šiai bylai. Atsižvelgdamas į padarytas išvadas, Pirmosios instancijos teismas mano, kad šios bylos aplinkybėmis iš Komisijos negalima reikalauti išsamiau išnagrinėti koncentracijos šalių klientų kompensacinę pirkėjo įtaką.

217 Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta pirmiau, šią ieškinio pagrindo dalį reikia atmesti.

e) Dėl tariamo nepakankamo motyvavimo

218 Kalbant apie ieškovių teiginį, kad Komisijos atliktas koncentracijos šalių konkurentų turimų perteklinių pajėgumų vertinimas yra nepakankamai motyvuotas būtent dėl to, kad Komisija ginčijamame sprendime neišnagrinėjo nei kanifolijos dervų gamybai būtinų žaliavų prieinamumo, nei tariamo tų žaliavų trūkumo padarinių pajėgumų naudojimui ir kad ji nepaisė ieškovių pateiktų įrodymų arba juos nemotyvuotai atmetė, reikia pažymėti, kad iš šio sprendimo 165–185 punktuose padarytų išvadų matyti, jog Komisija pakankamai motyvavo savo išvadą, kad rinkoje buvo perteklinių pajėgumų. Ginčijamo sprendimo 62–67 konstatuojamosiose dalyse aiškiai ir nedviprasmiškai pateikiami Komisijos motyvai šiuo atžvilgiu ir jais remdamasis Pirmosios instancijos teismas galėjo atlikti teisminę kontrolę, o suinteresuotieji asmenys – apginti savo teises.

219 Galiausiai iš šio sprendimo 213 ir 214 punktuose padarytų išvadų aišku, kad Komisija pakankamai motyvavo savo išvadą dėl koncentracijos šalių klientų kompensacinės pirkėjo įtakos. Ginčijamo sprendimo 69–71 konstatuojamosiose dalyse aiškiai ir nedviprasmiškai pateikiami Komisijos motyvai šiuo atžvilgiu ir, jais remdamasis, Pirmosios instancijos teismas galėjo atlikti teisminę kontrolę, o suinteresuotieji asmenys – apginti savo teises.

220 Darytina išvada, kad tariamai nepakankamu motyvavimu grindžiamus argumentus reikia atmesti.

221 Iš viso to, kas nurodyta pirmiau, darytina išvada, kad Pirmosios instancijos teismas turi atmesti antrąjį ieškinio pagrindą.

222 Tokiomis aplinkybėmis ieškinys turi būti atmestas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

223 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovės pralaimėjo bylą, jos pagal Komisijos ir į bylą įstojusių šalių pateiktus reikalavimus padengia bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais,

PIRMOSIOS INSTANCIJOS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. ***Sun Chemical Group BV, Siegwerk Druckfarben AG*** **ir** ***Flint Group Germany GmbH*** **padengia savo, Komisijos ir į bylą įstojusių šalių bylinėjimosi išlaidas.**

Pirrung Forwood Papasavvas

Paskelbta 2007 m. liepos 9 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Kancleris Pirmininkas

E. Coulon J. Pirrung

Turinys

Teisinės aplinkybės ..... II - 2155

Bylos aplinkybės ..... II - 2156

A — Proceso ir koncentracijos šalys ..... II - 2156

B — Produktų rinka ..... II - 2158

C — Administracinė procedūra ..... II - 2159

D — Ginčijamas sprendimas ..... II - 2160

Procedūra ..... II - 2165

Šalių reikalavimai ..... II - 2167

Teisė ..... II - 2168

A — Dėl ieškinio priimtinumo ..... II - 2168

1. Šalių argumentai ..... II - 2168

2. Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2170

B — Dėl ieškinio esmės ..... II - 2171

1. Pirminės pastabos ..... II - 2172

2. Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusiu su tuo, kad Komisija nesilaikė gairių ..... II - 2174

a) Dėl antrosios dalies, susijusios su tuo, kad Komisija nesilaikė nekoordinuojamiems koncentracijos padariniams skirtų gairių nuostatų ..... II - 2174

Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė koncentracijos šalių konkurencinio ryšio artumui skirtų gairių nuostatų ..... II - 2175

— Šalių argumentai ..... II - 2175

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2177

Dėl antrojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė alternatyvių tiekėjų tikėtinumui skirtų gairių nuostatų ..... II - 2181

— Šalių argumentai ..... II - 2181

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2183

Dėl trečiojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė koncentracijos šalių klientų galimybei pakeisti tiekėjus skirtų gairių nuostatų .. II - 2185

— Šalių argumentai ..... II - 2185

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2187

Dėl ketvirtojo kaltinimo, grindžiamo klaidomis, susijusiomis su esamais pajėgumais rinkoje ..... II - 2189

Dėl penktojo kaltinimo, susijusio su tuo, kad Komisija nesilaikė gairių nuostatų dėl susijungusio subjekto gebėjimo trukdyti konkurentų plėtrai ..... II - 2189

— Šalių argumentai ..... II - 2189

— Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2190

b) Dėl trečiosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su tuo, kad Komisija nesilaikė ginčijamos koncentracijos koordinuojamiems padariniams skirtų gairių nuostatų ..... II - 2192

Šalių argumentai ..... II - 2192

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2193

c) Dėl pirmosios dalies, susijusios su tuo, kad Komisija nesilaikė rinkos dalims ir koncentracijos lygiams skirtų gairių nuostatų ..... II - 2199

Šalių argumentai ..... II - 2199

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2200

3. Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su faktinėmis ir vertinimo klaidomis ..... II - 2203

a) Dėl pirmosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su egzistuojančių rinkos pajėgumų vertinimo klaidomis ..... II - 2203

Šalių argumentai ..... II - 2203

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2210

— Dėl pirmojo kaltinimo padarius klaidų, susijusių su rinkoje turimais pajėgumais ..... II - 2210

— Dėl antrojo kaltinimo padarius klaidų, susijusių su žaliavų prieinamumu ..... II - 2214

b) Dėl antrosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su susijungusio subjekto klientų vertikalios integracijos pobūdžio ir masto nustatymo klaidomis ..... II - 2219

Šalių argumentai ..... II - 2219

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2221

c) Dėl trečiosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su didelio žaliavų kainų padidėjimo įtakos vertinimo klaidomis ..... II - 2223

Šalių argumentai ..... II - 2223

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2224

d) Dėl ketvirtosios ieškinio pagrindo dalies, susijusios su klaidomis vertinant kompensacinę pirkėjo įtaką ..... II - 2226

Šalių argumentai ..... II - 2226

Pirmosios instancijos teismo vertinimas ..... II - 2227

e) Dėl tariamo nepakankamo motyvavimo ..... II - 2231

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 2232